

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร
 - 1.1 ความหมายของหลักสูตร
 - 1.2 ความสำคัญของหลักสูตร
 - 1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร
 - 1.4 การพัฒนาหลักสูตร
 - 1.5 การนำหลักสูตรไปใช้
2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
3. การบริหารจัดการหลักสูตร
 - 3.1 การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
 - 3.2 การดำเนินการระดับชั้นเรียน
 - 3.3 การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา
 - 3.4 การกำกับ คุ้มครองภาพรวมระดับสถานศึกษา
4. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 5.1 งานวิจัยในประเทศไทย
 - 5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดเกี่ยวกับหลักสูตร

1.1 ความหมายของหลักสูตร

“หลักสูตร” เป็นคำศัพท์ทางการศึกษาที่คนส่วนใหญ่คุ้นเคยและมีผู้ให้ความหมายไว้ มากมายต่างกันไป บางความหมายมีขอบเขตกว้าง บางความหมายมีขอบเขตแคบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ความคิดเห็นและประสบการณ์ที่แตกต่างกันของบุคคลนั้นๆ ที่มีต่อหลักสูตร ซึ่งได้มีการศึกษา หลายท่านได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ดังนี้

หมายเหตุ ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือ ประสบการณ์ที่ สำเร็จ บัวศรี (2542 : 4) ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตร คือ ประสบการณ์ที่ จัดให้ผู้เรียน เพื่อให้มีการพัฒนาการตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ชุดเหตุเรียน เพื่อเพิ่มการพัฒนาการเรียนรู้ ๔ ชุด
ชูครรช สุวรรณโภติ (2544 : 43) กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตร หมายถึง
มวลประสบการณ์ทุกชนิดที่ครุศาสตร์สร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองให้สามารถ
ดำรงชีวิตในสังคม ได้อย่างมีความสุขและเริ่มยุกอกงาม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำ **แบบประเมินคุณภาพการศึกษา** ที่มีชื่อเรียกว่า **แบบประเมินคุณภาพการศึกษา ระดับ รักสุทธิ (2544 : 10) กล่าวถึงหลักสูตรว่า หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์หรือกิจกรรมที่จัดให้แก่ผู้เรียน ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน อันจะส่งเสริมให้เกิดผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านความรู้ ความคิด เทคนิค และการปฏิบัติในทิศทางที่พึงประสงค์**

เรียนรู้เบ็ดเตล็ดเพื่อการวางแผนการสอน ...
กรรมวิชาการ (2545 : 1) ให้ความหมายหลักสูตรว่า หลักสูตรเป็นแผนหรือแนวทางหรือ
ข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้ แต่ละ
บุคคลพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงคำนับชั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการ
เรียนรู้ สะสมซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติประสบความสำเร็จในการเรียนด้วยตนเอง
รักตนเอง มีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข

เทื่อน ทองแก้ว (2546 : 52-53) ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หลักสูตร หมายถึง การวางแผนหรือการออกแบบระบบหลักสูตรที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองในสังคมแห่ง การเรียนรู้ให้บังเกิดคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการ

การเรียนรู้ทางภาษาและภาษาต่างๆ มาจากความหมายของหลักสูตร สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง แผนหรือแนวทางการจัดการเรียนการสอน ที่ทางโรงเรียนจัดให้แก่เด็กนักเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน โดยมุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ด้านต่างๆ ด้วยตนเอง โดยผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น

1.2 ความสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา หลักสูตรเป็นตัวจัดการสำคัญที่จะนำการศึกษาไปสู่ความสำเร็จซึ่งมีนักการศึกษานาย洋洋ท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ดังนี้ สำราญ บัวศรี (2542 : 7-8) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า สิ่งสำคัญประการหนึ่งในการจัดการศึกษา คือ การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เพื่อให้แน่ใจว่าเยาวชนแต่ละวัยและแต่ละระดับการศึกษาได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพทั้งเที่ยงกัน กล่าวคือ มีแนวทางที่กำหนดไว้ว่าควรเรียนรู้วิชาอะไร เมื่อหาสาระมากน้อยแค่ไหน ควรได้รับการฝึกฝนอบรมให้มีทักษะในด้านใดและควรมีพัฒนาการในด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และปัญญาอย่างไร เมื่อพิจารณาข้อความที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่สำคัญอันดับแรกที่จะให้ความมั่นใจได้กับเยาวชนรวมทั้งผู้เรียนทั้งมวล จะได้รับการศึกษาตามที่มุ่งหวังไว้ คือ หลักสูตรนั้นเอง โดยเฉพาะเมื่อมีหลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์แก่ผู้เรียนอยู่แล้วเป็นที่หวังได้ว่าผู้เรียนแต่ละสาขาและแต่ละระดับการศึกษาจะได้รับการศึกษาในแนวเดียวกันและถึงแม้ว่าในการปฏิบัติผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์แตกต่างกันไปแต่การเรียนการสอนย่อมจะมุ่งหวังจุดหมายเดียวกัน

กรมวิชาการ(2545 : 1) ได้กล่าวความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า มีความสำคัญต่อการช่วยพัฒนาผู้เรียนในทุกด้าน สามารถชี้แนะให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครุ อาจารย์ ตลอดจนผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้พยากรณ์จดมูลประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองในด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ บรรลุตามจุดมุ่งหมายของ การจัดการศึกษา

สุนีย์ ภู่พันธ์ (2546 : 16-17) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่า หลักสูตรเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งในการจัดการศึกษา เพราะหลักสูตรจะเป็นโครงสร้างกำหนดไว้ว่าจะให้ได้รับประสบการณ์อะไรบ้าง จึงจะเป็นประโยชน์ต่อเด็กและสังคม หลักสูตรเป็นแนวทางที่จะสร้างความเจริญเติบโตให้แก่ผู้เรียนนอกจากนี้หลักสูตรยังเป็นเครื่องชี้ให้เห็นโภมหน้าของสังคมในอนาคตว่าจะเป็นอย่างไรอีกด้วย

ในการจัดการศึกษาที่จะบรรลุเป้าหมายได้นั้นต้องอาศัยหลักสูตรเป็นเครื่องมือนำ ไปสู่การบรรลุเป้าหมายดังกล่าว ถ้าปราศจากหลักสูตรแล้วการจัดการศึกษาจะไม่มีวันสำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ได้เลยหลักสูตรจึงเปรียบเสมือนหัวใจที่สำคัญของการศึกษาเลยทีเดียว

จากความสำคัญของหลักสูตรคังก์ล่าว พอสูปได้เป็นข้อๆ ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นสมือนแม่หalonผลเมืองให้มีคุณภาพ
2. หลักสูตรเป็นมาตรฐานของการจัดการศึกษา
3. หลักสูตรเป็นโครงการและแนวทางในการให้การศึกษา
4. ในระดับโรงเรียนหลักสูตรจะให้แนวปฏิบัติแก่ครู
5. หลักสูตรเป็นแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของเด็ก

ตามหมายของการศึกษา

6. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดแนวทางในการจัดประสบการณ์ว่าผู้เรียนและสังคมควรจะได้รับสิ่งใดบ้างที่จะเป็นประโยชน์ต่อเด็กโดยตรง

7. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่า เมื่อหัวข้ออะไรบ้างที่จะช่วยให้เด็กมีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างราบรื่น เป็นผลเมืองที่ดีของประเทศไทยและนำเพลี่ยนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม

8. หลักสูตรเป็นเครื่องกำหนดว่า วิธีการดำเนินชีวิตของเด็กให้เป็นไปตามความราบรื่นและพากูกเป็นอย่างไร

9. หลักสูตรยอมรับนโยบายหลักณะของสังคมในอนาคตว่าเป็นอย่างไร

10. หลักสูตรยอมกำหนดแนวทางความรู้ ความสามารถ ความประพฤติ ทักษะและเจตคติของผู้เรียนในอันที่จะอยู่ร่วมกันในสังคมและนำเพลี่ยนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชนและชาติบ้านเมือง

สรุปได้ว่า หลักสูตร เป็นสมือนหัวใจของการศึกษาที่ใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างหนึ่งที่กำหนดไว้ว่าจะให้เด็กได้รับประสบการณ์อะไรบ้างที่เป็นประโยชน์ต่อเด็กและสังคม โดยเฉพาะเมื่อใช้หลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์แก่ผู้เรียนแล้ว ก็เป็นที่หวังได้ว่าผู้เรียนจะได้รับการศึกษาในแนวเดียวกัน นอกเหนือหลักสูตรยังเป็นตัวกำหนดรูปแบบของสังคมในอนาคตว่าจะเป็นอย่างไร ได้อีกด้วย ดังนั้นหลักสูตรจึงเป็นสมือนแม่ หลอนผลเมืองให้มีคุณภาพ

1.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

องค์ประกอบของหลักสูตร จะช่วยให้เห็นโครงสร้างของหลักสูตรทั้งระบบได้ชัดเจนขึ้น ว่าหลักสูตรทั้งระบบประกอบด้วยส่วนสำคัญอะไรบ้าง ตลอดจนทำให้ทราบแนวทาง การจัดการเรียนการสอน การประเมินผลและการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรไปด้วย สำหรับองค์ประกอบของหลักสูตรมีผู้ให้ทัศนะไว้หลายท่าน ดังนี้

สำรอง บัวศรี (2542 : 8-9) กล่าวว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. เป้าประสงค์และนโยบายการศึกษา (Education Goals and Policies) หมายถึง สิ่ง

ที่รัฐต้องการตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่เกี่ยวกับการศึกษา

2. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (Curriculum Aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากเรียนจบหลักสูตรไปแล้ว

3. รูปแบบและโครงสร้างหลักสูตร (Types and Structures) หมายถึง ลักษณะและแผนผังที่แสดงการแจกแจงวิชาหรือกลุ่มวิชา หรือกลุ่มประสบการณ์

4. จุดประสงค์ของวิชา (Subject Objective) หมายถึง ผลที่ต้องการให้เกิดแก่นักเรียนหลังจากที่ได้เรียนวิชานั้นไปแล้ว

5. เนื้อหา (Content) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ทักษะและความสามารถที่ต้องการให้มี รวมทั้งประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ

6. จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (Instructional Objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ได้มีทักษะและความสามารถ หลังจากที่ได้เรียนรู้เนื้อหาที่กำหนดไว้

7. ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน(Instruction Strategies) หมายถึง วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและมีหลักเกณฑ์ เพื่อให้บรรลุตามประสงค์ของการเรียนรู้

8. การประเมินผล(Evaluation) หมายถึง การประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนและหลักสูตร

9. วัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน(Curriculum Materials and Instruction media) หมายถึง เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นฟิล์ม แบบวีดีทัศน์ และวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา เทคโนโลยี ที่ช่วยส่งเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน

นิรบดี ศตวรรษที่(2543 : 10-11) ได้กล่าวว่า หลักสูตรระดับใดก็ตามจะต้องกำหนดรายละเอียดของหลักสูตรตามส่วนประกอบ ดังนี้

1. หลักสูตร เป็นเป้าหมายปลายทางของหลักสูตรนี้ จะบอกให้รู้ว่าหลักสูตรนี้ฯ จัดขึ้นเพื่ออะไร ซึ่งจะกำหนดไว้ในลักษณะเชิงปรัชญาของหลักสูตร

2. จุดมุ่งหมาย แสดงความคาดหวังของหลักสูตรว่า ผู้เรียนที่เรียนจบหลักสูตรนี้

แล้วจะมีคุณลักษณะอย่างไร

3. จุดมุ่งหมายเฉพาะหรือจุดประสงค์ของกลุ่มวิชาและรายวิชา ระบุเฉพาะเจาะจงถึงคุณลักษณะของผู้เรียนเมื่อเรียนจบแต่ละกลุ่มวิชา และแต่ละรายวิชา

4. โครงสร้างของหลักสูตรแสดงภาพรวมของทั้งหลักสูตรว่าได้จัดเนื้อหาและประสบการณ์ของหลักสูตรในลักษณะใดสักส่วนของเนื้อหาและประสบการณ์ที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เป็นอย่างไร ระยะเวลาการจัดการเรียนการสอน แสดงการแบ่งเวลาที่ใช้ในการจัดการเรียน การสอนและเนื้อหาความรู้ ประสบการณ์การเรียนรู้ และเวลา โดยรวมที่ใช้ในการจัดการเรียน การสอน

5. การสอนตลอดหลักสูตร

6. เมื่อหัวหลักสูตรประกอบด้วยขอบเขตเนื้อหาความรู้ ที่จะให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับจากการได้ลงมือทำ หรือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนที่ เป็นแนวทางหรือวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้เนื้อหาและประสบการณ์ต่าง ๆ

7. การประเมินผลตามที่ท้าทายการเรียน ประกอบด้วยแนวทางหรือวิธีการวัดผลและประเมินผลว่าผู้เรียน ให้บรรลุคุณลักษณะทักษะการเรียนรู้ จุดประสงค์รายวิชา จุดประสงค์ก่อรุ่นวิชาและ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้วหรือยัง รวมถึงระยะเวลาการประเมินผล

8. แนวทางการใช้หลักสูตร ให้คำแนะนำแก่นักศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการใช้หลักสูตรให้ใช้หลักสูตรได้ถูกต้อง เหมาะสม และเป็นไปตามเจตนาของหลักสูตร

สำเด็ รักสุทธิ (2544 : 10) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของหลักสูตรว่าประกอบด้วย

1. หลักการ จุดหมาย โครงสร้าง แนวทางจัดกิจกรรมการเรียนการสอน รวมทั้ง แผนดำเนินการเกี่ยวกับกระบวนการใช้หลักสูตร

2. ระเบียบการวัดและประเมินผล และคู่มือการประเมินผลการเรียนในแต่ละระดับ

3. สื่อการเรียนการสอนที่ปรากฏในรูปของหนังสือเรียนหนังสืออ่านประกอบและ

สื่อภายนอกอื่น ๆ

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรที่สำคัญประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้างของหลักสูตร เนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และการ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่สำคัญคือ หลักสูตรมีความแตกต่างกันตามชนิดหรือประเภทของ หลักสูตร และองค์ประกอบของหลักสูตรควรมีความเชื่อมโยงสอดคล้องเหมาะสมตามที่ผู้กำหนด หลักสูตร และบริบทของสังคมนั้นๆ

1.4 การพัฒนาหลักสูตร

นักการศึกษาหลายท่านได้เสนอรูปแบบ ขั้นตอน และกระบวนการในการพัฒนา

หลักสูตร ดังนี้

ศринทิพย์ ภู่สำลี (2542 : 40-41) ได้กล่าวถึงกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรทั้งหมด

แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวิจัย การพัฒนาหลักสูตร เริ่มนับจากสำรวจ วิจัย และวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม การศึกษาวิจัยทำให้สามารถพัฒนาหลักสูตร ได้สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรและสภาพแวดล้อมทางสังคม
 2. การพัฒนา เมื่อมีการศึกษาวิจัยแล้วจะมีกระบวนการและผู้เกี่ยวข้อง ร่วมกันพัฒนา หลักสูตร โดยดำเนินงานตามองค์ประกอบของหลักสูตร
 3. การเผยแพร่ เมื่อจากการพัฒนาหลักสูตรจะมีผลกรบทบบุคคลหลายฝ่าย ดังนั้น ก่อนประกาศใช้หลักสูตร จึงจำเป็นต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้บุคคลที่เกี่ยวข้องเข้าใจ
 4. การดำเนินการใช้และปรับปรุง เมื่อมีการนำหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นไปใช้ ผู้เกี่ยวข้องควรติดตามการใช้หลักสูตร เพื่อประเมินหลักสูตรและนำผลการประเมินปรับปรุง หลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ที่หมายสมยิ่งขึ้น ศิจตรา งอยู่สุข (2542 : 61) กล่าวถึงกระบวนการพัฒนาหลักสูตรว่ามีขั้นตอน ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการสร้างหลักสูตร
 2. ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการสร้างหลักสูตร
 3. กำหนดปรัชญาของการจัดการศึกษา
 4. พิจารณาเลือกและจัดเนื้อหาสาระ
 5. กำหนดมาตรฐานการวัดและประเมินผล
 6. ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรก่อนนำไปใช้
 7. ปรับปรุงแก้ไขหลังจากทำการทดลองใช้หลักสูตร
 8. ประเมินผลการทดลองใช้หลักสูตร
 9. นำหลักสูตรไปใช้
 10. ประเมินผลหลักสูตรและผลการใช้หลักสูตร

11. ปรับปรุงหลักสูตร
นิรบุล ศรีวุฒิ (2543 : 21-23) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาหลักสูตรไว้

ପ୍ରକାଶକ

- ดังนี้

 - การวิเคราะห์และรวมข้อมูลพื้นฐานด้านปรัชญาการศึกษา จิตวิทยาการเรียนรู้ ผู้เรียน สังคมและเนื้อหาความรู้ เพื่อพิจารณาความต้องการของผู้เรียน และพัฒนาหลักสูตรให้สนองความต้องการเหล่านี้
 - กำหนดคุณลักษณะของหลักสูตรซึ่งจะบอกคุณลักษณะของผู้ที่เรียนงบ

3. การเลือกและจัดเนื้อหาและประเมินการณ์การเรียนรู้ที่ต้องสอดคล้องกับจุดหมาย

ของหลักสูตร

4. การกำหนดแนวทางการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน เพื่อ

ตรวจสอบให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

5. ตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตรและปรับแก้ก่อนนำไปใช้

6. การนำหลักสูตรไปใช้

7. การประเมินหลักสูตรเพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงประสิทธิภาพของ

หลักสูตร

8. การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตร

ucci สุวรรณ โชติ (2544 : 45-60) ได้กล่าวถึง กระบวนการพัฒนาหลักสูตรว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นสิ่งที่นักการศึกษาจะกระทำเมื่อสังคมเปลี่ยนแปลงไป โดยการเปลี่ยนแปลงไปนี้จะทำให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนประสบการณ์ขึ้นมาใหม่ นำประสบการณ์และความรู้ที่เกิดขึ้นนั้นไปพัฒนาตนเองและสังคมให้เจริญขึ้น

จากหลักการสำคัญดังกล่าวข้างต้น เมื่อนำมาพิจารณาแล้วการพัฒนาหลักสูตร

ประกอบด้วย หลักการต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. หลักการพัฒนาหลักสูตรจะต้องมีการดำเนินงานเป็นขั้นตอนมีระเบียบการ

ดำเนินงานตามลำดับตามขั้นตอนจนถึงขั้นสุดท้ายอย่างรอบคอบ

2. หลักการพัฒนาหลักสูตร จะต้องเป็นส่วนที่สร้างความรู้และประสบการณ์ที่ดีขึ้น

กว่าหลักสูตรเดิม

3. หลักการพัฒนาหลักสูตรจะต้องคำนึงถึงการอบรมครูประจำการให้เกิดหลักสูตรที่

ได้พัฒนาขึ้นมาใหม่โดยทันที เมื่อหลักสูตรใหม่ได้พัฒนาขึ้นมานำไปใช้

4. หลักการพัฒนาหลักสูตรจะต้องคำนึงถึงตัวผู้เรียนที่จะได้รับผลกระทบหลักสูตร

ขึ้นมาใหม่ ทั้งนี้เป็นการได้ผลทั้งในด้านจิตใจและด้านทัศนคติ

5. หลักการพัฒนาหลักสูตรจะต้องให้รับความร่วมมือและการประสานงานจากผู้ที่

เกี่ยวข้องรวมทั้งเอกสารข้อมูลต่าง ๆ ที่จะนำมาดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

6. หลักการพัฒนาหลักสูตรจะต้องมีผู้ชำนาญการในการพัฒนาหลักสูตรเป็น

ความสามารถเป็นอย่างดี รู้จักเนื้อหาสาระนั้นอย่างลึกซึ้งดีพอที่จะนำมาใช้พัฒนาหลักสูตรนั้น

ขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรถือว่ามีความสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนา ขั้นตอนในการ

พัฒนาหลักสูตร มีดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของสังคมและชุมชนที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม
2. วิเคราะห์ข้อมูลที่มีความจำเป็นอันจะนำมาซึ่งการปรับปรุงหลักสูตร
3. สำรวจความต้องการของความจำเป็นของสังคม ชุมชน และผู้เรียน
4. กำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้การศึกษาให้ตรงกับความต้องการของสังคม
5. เลือกเนื้อหาที่ต้องการนำเสนอให้ผู้เรียนได้ศึกษาที่ตรงกับวัตถุประสงค์
6. เลือกบุคลากรที่มีความชำนาญในเนื้อหาที่นี้ ๆ มาร่วมจัดทำหลักสูตร
7. จัดเรียงลำดับเนื้อหาความรู้ที่ได้จากขั้นที่ 6
8. สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ให้ตรงกับเนื้อหาที่มาเพื่อการจัดการเรียน

การสอน

9. กำหนดการประเมินผลให้ตรงกับวัตถุประสงค์ที่ศึกษา

สรุปได้ว่า หลักสูตรทุกระดับ จำเป็นต้องมีการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของนักเรียนและสังคม ซึ่งมีขั้นตอนกระบวนการที่สำคัญ คือ การกำหนดจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร การออกแบบหลักสูตร การกำหนดเนื้อหาสาระ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ การประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้ การนำหลักสูตรไปใช้ การกำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้ ประเมินหลักสูตรก่อนนำไปใช้ การนำหลักสูตรไปใช้ การประเมินหลักสูตร ให้เหมาะสมยุคสมัย หลักสูตร การสรุปผลการนำหลักสูตรไปใช้ และการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมยุคสมัย และความต้องการของสังคม การพัฒนาหลักสูตรมีรูปแบบและขั้นตอนแตกต่างกันไปซึ่งทุกรูปแบบ ควรนำข้อมูลพื้นฐานมากำหนดเป็นจุดหมายของหลักสูตร

1.5 การนำหลักสูตรไปใช้

การนำหลักสูตรไปใช้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรไปปฏิบัติเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ มีนักการศึกษาได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้ดังนี้

วชรี บูรณะสิงห์ (2542 : 47-48) ได้กล่าวถึงการนำหลักสูตรไปใช้ว่าผู้เกี่ยวข้องกับการใช้

หลักสูตร คือ ผู้บริหารและครุภัณฑ์สอนก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ดังนี้

1. หน้าที่ของผู้บริหาร

1.1 เป็นผู้นำในการใช้หลักสูตรและการเปลี่ยนแปลงการแก้ไขหลักสูตร

1.2 ศึกษาและทำความเข้าใจในหลักสูตรอย่างกระจั่งชัดสามารถควบคุมคุณภาพ

และให้คำแนะนำแก่ผู้สอนให้ดำเนินการจนบรรลุจุดหมายของหลักสูตรได้

1.3 กำหนดมาตรการและแนวปฏิบัติในการใช้หลักสูตร

1.4 จัดให้มีหลักสูตรที่ทันสมัยและให้มีจำนวนเพียงพอต่อจำนวนผู้สอน

1.5 ควบคุมคุณภาพด้วยมาตรฐาน สำหรับ สำเร็จ และนิเทศการ

ใช้หลักสูตรและการสอน ให้กำลังใจและช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

1.6 ประเมินผลการใช้หลักสูตรและพัฒนาหลักสูตรสำหรับโรงเรียนของตน

2. หน้าที่ของผู้สอน

2.1 ใช้หลักสูตรตามที่ได้รับมอบหมาย

2.2 ศึกษาและทำความเข้าใจองค์ประกอบของหลักสูตรทุกส่วน

2.3 ปฏิบัติตามแนวที่โรงเรียนกำหนด

2.4 ใช้วัสดุหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 วิเคราะห์หลักสูตร แปลงและปรับปรุงหลักสูตรสู่การปฏิบัติ และเลือกใช้

เทคนิคการสอนที่เหมาะสม

2.6 ประเมินผลการเรียนการสอน เพื่อไปสู่การประเมินผล การใช้หลักสูตรและ

พัฒนาหลักสูตร

นิรนถ ศตวรรษ (2543 : 93) กล่าวว่า หัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้ คือ

การจัดการเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตร และในการจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงถึง การอ่านเป็นระบบ คือ การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ การเลือก การจัดเนื้อหา

และประเมินผลการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

สุนีย์ ภู่พันธุ์ (2546 : 19) กล่าวถึง การนำหลักสูตรไปใช้ว่า เป็นการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย การจัดเตรียมความพร้อมด้านบุคลากรและสิ่งแวดล้อม การจัดทำวัสดุ หลักสูตร และการดำเนินการสอน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในขั้นการนำหลักสูตรไปใช้ เพราะ หลักสูตรจะได้ผลหรือไม่ จึงอยู่กับพฤติกรรมการสอนของครู ครูผู้สอนจะต้องมีความรู้ในด้านการสอน ถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ การวัดและประเมินผล จิตวิทยาการสอน ตลอดทั้งประยุกต์การศึกษาของแต่ละระดับ จึงทำให้การเรียนของผู้เรียนบรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

ตราสตี แสนพันคร (2548 : 8) ให้ทัศนะกระบวนการนำหลักสูตรไปใช้ หมายถึง

กระบวนการนำหลักสูตรที่สร้างหรือปรับปรุงขึ้นไปใช้ในสถานการณ์จริง โดยคาดหวัง ผลลัพธ์เพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับผู้เรียนและห้องถีน ได้อย่างแท้จริงต่อไป

ประดิษฐ์ พาโนนagan (2550 : 8) การดำเนินการใช้หลักสูตร หมายถึง การวางแผน

บริหารจัดการบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ การวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียน การวางแผน การจัดทำ เลือกใช้ ผลิต และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ การวางแผนในการนำภูมิปัญญาท่องถิ่นแหล่งความรู้ในชุมชนมาช่วยในการจัดการเรียนรู้

กิ่งเพชร สารพร (2551 : 11) ให้ทัศนะว่า การดำเนินการใช้หลักสูตร หมายถึง การที่

ผู้บริหารสถานศึกษาและครุร่วมกันวางแผนออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การใช้สื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ การสร้างบรรยายการเรียนรู้ การสอนชั้นเรียน พัฒนาวิจัยเพื่อพัฒนา การวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การส่งเสริม สนับสนุนจัดกิจกรรม การเรียนรู้

จำเพียง สอนชัย (2551 : 7) ให้ทัศนะว่า การดำเนินการใช้หลักสูตร หมายถึง การประเมินคุณภาพในสถานศึกษา การประเมินคุณภาพสถานศึกษาของคู่กรายนกและสถานศึกษา รายงานผลการเรียนรู้ต่อชุมชนเป็นประจำปี(ปี/ภาค)

วรรณดารัตน์ พลจันทร์ (2551 : 7) ให้ทัศนะว่า การดำเนินการใช้หลักสูตร หมายถึง การวางแผนการบริหารจัดการบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ การวางแผนการจัดบรรยายการเรียนรู้ การวางแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ การวางแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การวางแผนจัดทำเลือกใช้ผลิตและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ การวางแผนในการนำภูมิปัญญาท่องถิ่นแหล่งความรู้ในชุมชน มาช่วยในการจัดการเรียนรู้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การใช้หลักสูตร เป็นการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางของหลักสูตรและในการจัดการเรียนการสอนต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ ซึ่งมีความจำเป็นต้องเตรียมบุคลากร เอกสารหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การนิเทศติดตามผล ซึ่งผู้บริหาร โรงเรียนและครุต้องมีการวางแผนและปฏิบัติการรวม การใช้หลักสูตรเป็นอย่างดี เพื่อให้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

2. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 12 - 35) จัดทำขึ้นสำหรับท่องถิ่นและสถานศึกษาได้นำไปใช้เป็นกรอบและทิศทางในการจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา และจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาศักดิ์และภาวะคนไทยทุกคนในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพด้านความรู้ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง และแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในเอกสารนี้ ช่วยทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในทุกระดับเห็นผลคาดหวังที่ต้องการในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ชัดเจนตลอดแนว ซึ่งจะ

สามารถช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับห้องصن์และสถานศึกษาร่วมกันพัฒนาหลักสูตรได้ อย่างมั่นใจ ทำให้การจัดทำหลักสูตรในระดับสถานศึกษามีคุณภาพและมีความเป็นเอกภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยให้เกิดความชัดเจนเรื่องการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และช่วยแก้ปัญหาการเทียบโฉนดระหว่างสถานศึกษา ดังนี้ในการพัฒนาหลักสูตรในทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติจนกระทั่งถึงสถานศึกษา จะต้องสะท้อนคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน รวมทั้งเป็นกรอบทิศทางในการจัดการศึกษาทุกรูปแบบ และกรอบคุณผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้หาก ฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชน ครอบครัว และบุคคลต้องร่วมรับผิดชอบโดยร่วมกันทำงาน อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ในการวางแผนดำเนินการส่งเสริมสนับสนุน ตรวจสอบ ตลอดจน ปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

2.1 วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้ เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกรักในความเป็นพลเมืองไทยและ เป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มี ความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษา ตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนา ตนเอง ได้เต็มตามศักยภาพ

2.2 หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐาน การเรียนรู้เป็นป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบน พื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล

2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อป้องชนที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่าง เสมอภาค และมีคุณภาพ

3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของห้องดื่น

4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทึ้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการ

จัด การเรียนรู้

5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย

ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบ โอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

2.3 จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี

และมีทักษะชีวิต

3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย

4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกรักในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต

และการปกป้องตามระเบียบประชารัฐ ไทยยั่งยืนมีพระมหาภัยตราชรับเป็นประมุข

5. มีจิตสำนึกรักในประเทศญี่ปุ่นธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

2.4 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

2.4.1 สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ๕

ประการ ดังนี้

1. ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับและส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อชัดและลดปัญหาความขัดแย้งต่างๆ การเดือกรับหรือไม่รับข้อมูล

ข่าวสารคุ้ยหลักเหตุผลและความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเองและสังคม

2. ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิชาการอย่าง และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคม ได้อย่างเหมาะสม

3. ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและ

อุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อ้างต่อหนึ่ง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้ง ต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลักเลี้ยงพฤติกรรม ไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านเทคโนโลยี การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม การเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

2.4.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในสังคม ได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ดังนี้

1. รักชาติ สามัคคี พธมรัตน์

2. ซื่อสัตย์สุจริต

3. มีวินัย

4. ใฝ่เรียนรู้

5. อุ่นอย่างพอเพียง

6. มุ่งมั่นในการทำงาน

7. รักความเป็นไทย

8. มีจิตสาธารณะ

นอกจานี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมให้สอดคล้อง
ตามบริบทและชุดเนื้องต้นเอง

2.5 มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมองและพหุปัจจัย
หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นป้าหมายสำคัญของการ
พัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และ
ค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไก
ในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่า
สำคัญ ในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่า
ต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการ
ประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก
ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อ
ประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภารกิจการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้
มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

2.6 ตัวชี้วัด

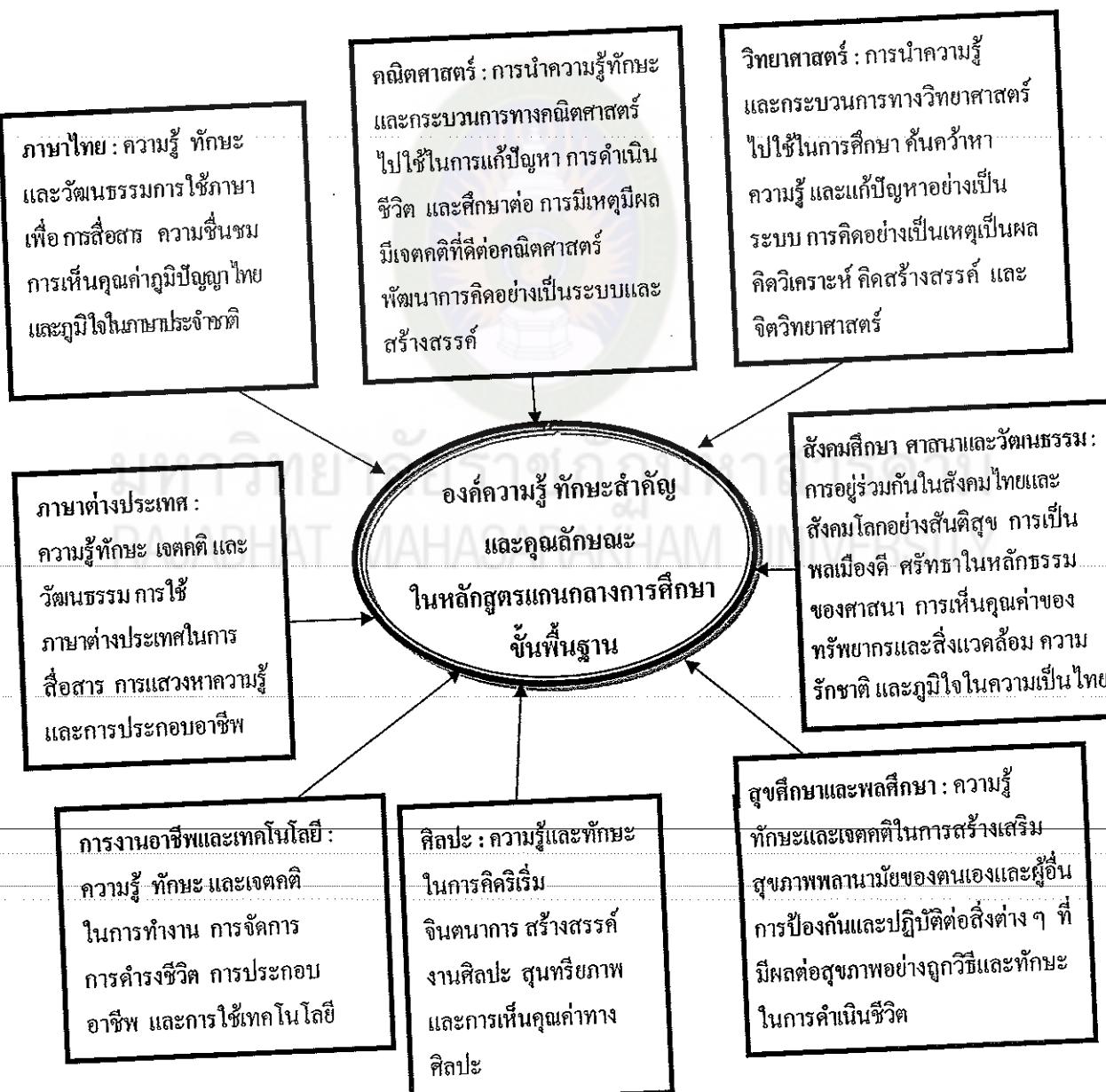
ตัวชี้วัดระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละ
ระดับชั้นซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจงและมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ใน
การกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญ
สำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน

1. ตัวชี้วัดชั้นปี เป็นป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนแต่ละชั้นปีในระดับการศึกษาภาค
ชั้น (ประมาณศึกษาปีที่ 1 – มัธยมศึกษาปีที่ 3)

2. ตัวชี้วัดช่วงชั้น เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
(มัธยมศึกษาปีที่ 4-6)

2.7 สาระการเรียนรู้

สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการเรียนรู้ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ซึ่งกำหนดให้ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องเรียนรู้ โดยแบ่งเป็น 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

ความสัมพันธ์ของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิสัยทัคค์

หลักสูตรแกนกลางศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ที่ต้องการเรียนรู้ในชีวิต ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกรักในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ซึ่งมั่นในการประกอบด้วยความรับผิดชอบต่อประเทศ พระบรมราชโองการ ที่จะเป็นประโยชน์ มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เอกคิวทิกที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษา ตลอดชีวิต โดยผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด ความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ได้เพื่อความศักยภาพ

คุณภาพ

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่าไนโยนที่ใช้ประ沉积 ให้คุณค่าของคนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ซึ่งหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้อันเป็นساกระดับและมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยีและมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัย และรักการออกกำลังกาย
4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกรักในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ซึ่งมั่นในวิสัยชีวิตและการประกอบในระบบประเทศไทย
5. มีจิตสำนึกรักในครอบครัว รักในสังคมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. รักชาติ ภาคภูมิคุณธรรม 2. ซื่อสัตย์สุจริต
3. มีวินัย 4. ใฝ่เรียนรู้
5. อ่อนโยน พึงมั่น 6. ผู้นำในการทำงาน
7. รักความเป็นไทย 8. มีจิตสาธารณะ

มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

1. ภาษาไทย 2. คณิตศาสตร์ 3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม 5. ศิลปะศึกษาและแหล่งศึกษา
6. ศิลปะ 7. การงานอาชีพและเทคโนโลยี 8. ภาษาต่างประเทศ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

1. กิจกรรมแนะนำ
2. กิจกรรมนักเรียน
3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

คุณภาพของผู้เรียน narcotics การศึกษาขั้นพื้นฐาน

แผนภาพที่ 3 ความสัมพันธ์ของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.8 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 67 มาตรฐาน ดังนี้

2.8.1 มาตรฐานสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สาระที่ 1 การอ่าน

มาตรฐาน ท 1.1 ใช้กระบวนการอ่านสร้างความรู้และความคิดเพื่อนำไปใช้ตัดสินใจ แก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตและมีสิ่งรักการอ่าน

สาระที่ 2 การเขียน

มาตรฐาน ท 2.1 ใช้กระบวนการเขียน เพิ่ยงตัวสาร เผยแพร่ความย่อความและเพิ่มเรื่องราวในรูปแบบต่างๆ เขียนรายงานชื่อมูลสารสนเทศและรายงานการศึกษาด้านกว้างย่างมีประสิทธิภาพ

สาระที่ 3 การฟัง การอุต และการพูด

มาตรฐาน ท 3.1 สามารถเดือกดึงและดูอย่างมีวิจารณญาณ และพูดแสดงความรู้ ความคิด ความรู้สึกในโอกาสต่างๆ อย่างมีวิจารณญาณและสร้างสรรค์

สาระที่ 4 หลักการใช้ภาษาไทย

มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ

สาระที่ 5 วรรณคดีและวรรณกรรม

มาตรฐาน ท 5.1 เข้าใจและแสดงความคิดเห็น วิจารณ์วรรณคดี และ วรรณกรรมไทยอย่างเห็นคุณค่าและนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

2.8.2 มาตรฐานสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

สาระที่ 1 จำนวนและการดำเนินการ

มาตรฐาน ก 1.1 เข้าใจถึงความหลากหลายของการแสดงจำนวนและการใช้จำนวนในชีวิตจริง

มาตรฐาน ก 1.2 เข้าใจถึงผลที่เกิดขึ้นจากการคำนวณและการอ่านจำนวนและความสัมพันธ์ระหว่างการคำนวณการต่าง ๆ และใช้การคำนวณในการแก้ปัญหา

มาตรฐาน ก 1.3 ใช้การประมาณค่าในการคำนวณและแก้ปัญหา

มาตรฐาน ก 1.4 เข้าใจระบบจำนวนและนำสมบัติเกี่ยวกับจำนวนไปใช้

สาระที่ 2 การวัด

มาตรฐาน ก 2.1 เข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการวัด วัดและการคำนวณของสิ่งที่ต้องการวัด

มาตรฐาน ก 2.2 แก้ปัญหาเกี่ยวกับการวัด

สาระที่ 3 เรขาคณิต

มาตรฐาน ก 3.1 อธิบายและวิเคราะห์รูปเรขาคณิตสองมิติและสามมิติ

มาตรฐาน ก 3.2 ใช้การนึกภาพ (Visualization) ใช้เหตุผลเกี่ยวกับปริภูมิ (Spatial Reasoning) และใช้แบบจำลองทางเรขาคณิต (Geometric Model) ในการแก้ปัญหา

สาระที่ 4 พีชคณิต

มาตรฐาน ก 4.1 เข้าใจและวิเคราะห์แบบรูป (Pattern) ความสัมพันธ์ และพังก์ชัน

มาตรฐาน ก 4.2 ใช้นิพจน์ สมการ สมการ กราฟ และตัวแบบเชิงคณิตศาสตร์ (Mathematical Model) อื่น ๆ แทนสถานการณ์ต่าง ๆ

ตลอดจนแปลความหมายและนำไปใช้แก้ปัญหา

สาระที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น

มาตรฐาน ก 5.1 เข้าใจและใช้วิธีทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

มาตรฐาน ก 5.2 ใช้วิธีทางสถิติและความรู้เกี่ยวกับความน่าจะเป็นในการคาดการณ์ได้อย่างสมเหตุสมผล

มาตรฐาน ก 5.3 ใช้ความรู้เกี่ยวกับสถิติและความน่าจะเป็นช่วยในการตัดสินใจและแก้ปัญหา

สาระที่ 6 ทักษะและกระบวนการทางคณิตศาสตร์

มาตรฐาน ก 6.1 มีความสามารถในการแก้ปัญหา การใช้เหตุผล การสื่อสาร การตีอความหมายทางคณิตศาสตร์ และการนำเสนอ การ

เพื่อมโยง ความรู้ต่าง ๆ ทางคณิตศาสตร์และเข้มโยง
คณิตศาสตร์กับศาสตร์อื่น ๆ และมีความคิดสร้างสรรค์

2.8.3 มาตรฐานสาระการเรียนรู้กู้คุณสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

สาระที่ 1 สิ่งมีชีวิตกับกระบวนการคำนึงเชิงชีวิต

มาตรฐาน ว 1.1 เข้าใจหน่วยพื้นฐานของสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ของโครงสร้าง
และหน้าที่ของระบบต่างๆ ของสิ่งมีชีวิตที่ทำงานสัมพันธ์กัน มี
กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำ
ความรู้ไปใช้ในการคำนึงเชิงชีวิตของตนเองและคุณแล้วสิ่งมีชีวิต

มาตรฐาน ว 1.2 เข้าใจกระบวนการและความสำคัญของการถ่ายทอดลักษณะทาง
พันธุกรรม วิถีตามการของสิ่งมีชีวิต ความหลากหลายทาง
ชีวภาพ การใช้เทคโนโลยีชีวภาพที่มีผลผลกระทบต่อมนุษย์และ
สิ่งแวดล้อม มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยา
ศาสตร์ สื่อสาร สิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

สาระที่ 2 ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม

มาตรฐาน ว 2.1 เข้าใจสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อม
กับ สิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตต่าง ๆ ในระบบ
นิเวศ มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์
สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

มาตรฐาน ว 2.2 เข้าใจความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ การใช้
ทรัพยากรธรรมชาติในระดับท้องถิ่น ประเทศ และโลกนำ
ความรู้ไปใช้ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

สาระที่ 3 สารและสมบัติของสาร

มาตรฐาน ว 3.1 เข้าใจสมบัติของสาร ความสัมพันธ์ระหว่างสมบัติของสารกับ
โครงสร้างและแรงดึงดันน้ำยาระหว่างอนุภาค มีกระบวนการสืบ
เสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้นำความรู้ไป
ใช้ประโยชน์

**มาตรฐาน ว 3.2 เข้าใจหลักการและธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลงสถานะของสาร
การเกิดสารละลาย การเกิดปฏิกิริยา มีกระบวนการสืบเสาะหา
ความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้ และนำความรู้ไปใช้
ประโยชน์**

สาระที่ 4 แรงและการเคลื่อนที่

**มาตรฐาน ว 4.1 เข้าใจธรรมชาติของแรงแม่เหล็กไฟฟ้า แรงโน้มถ่วง และแรง
นิวเคลียร์ มีกระบวนการสืบเสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้
และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างถูกต้องและมีคุณธรรม
มาตรฐาน ว 4.2 เข้าใจลักษณะการเคลื่อนที่แบบต่างๆ ของวัตถุในธรรมชาติ มี
กระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่ง
ที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์**

สาระที่ 5 พลังงาน

**มาตรฐาน ว 5.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างพลังงานกับการดำรงชีวิต การ
เปลี่ยนรูปพลังงาน ปฏิกิริยาสัมพันธ์ระหว่างสารและพลังงาน
ผลของการใช้พลังงานต่อชีวิตและสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการ
สืบเสาะหาความรู้ สื่อสารสิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้
ประโยชน์**

สาระที่ 6 : กระบวนการเปลี่ยนแปลงของโลก

**มาตรฐาน ว 6.1 เข้าใจกระบวนการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นบนผิวโลกและภายนอกโลก
ความสัมพันธ์ของกระบวนการต่าง ๆ ที่มีผลต่อการ
เปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และสัมฐานของโลก มี
กระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ สื่อสารสิ่งที่
เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์**

สาระที่ 7 คุราศาสตร์และວາກສ

**มาตรฐาน ว 7.1 เข้าใจวิัฒนาการของระบบสุริยะ กาแล็กซี และเอกภพ การ
ปฏิกิริยาสัมพันธ์ภายนอกในระบบสุริยะและผลต่อสิ่งมีชีวิตบนโลก มี
กระบวนการสืบเสาะหาความรู้และจิตวิทยาศาสตร์ การสื่อสาร
สิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์**

มาตรฐาน ว 7.2 เข้าใจความสำคัญของเทคโนโลยีในการศึกษาที่นำมาใช้ในการสำรวจ
อุปกรณ์และทรัพยากรธรรมชาติ ด้านการเกษตรและการสื่อสาร
มีกระบวนการลึกลึกลงไปในชีวิตวิทยาศาสตร์ สื่อสาร
สิ่งที่เรียนรู้และนำความรู้ไปใช้ประโยชน์อย่างมีคุณธรรมต่อ
ชีวิตและสังคมลื้อม

สาระที่ 8 ธรรมชาติของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มาตรฐาน ว 8.1 ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และจิตวิทยาศาสตร์ในการสืบ
เสาะหาความรู้ การแก้ปัญหารู้ว่าปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่
เกิดขึ้นส่วนใหญ่มีรูปแบบที่แน่นอน สามารถอธิบายและ
ตรวจสอบได้ ภายใต้ข้อมูลและเครื่องมือที่มีอยู่ในช่วงเวลาหนึ่งๆ
เช่นเดียวกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี ตั้งค่า และสั่งเวลาลื้อม มี
ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

2.8.4 มาตรฐานสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ

วัฒนธรรม

สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม

มาตรฐาน ส 1.1 รู้ และเข้าใจประวัติ ความสำคัญ ศาสนา หลักธรรมของ
พระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือและศาสนาอื่น มีครรภาระที่
ถูกต้องขึ้นและปฏิบัติตามหลักธรรม เพื่อยูร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 1.2 เข้าใจ ตระหนักและปฏิบัติตามเป็นศาสนาที่ตนนับถือ
รักษาพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

มาตรฐาน ส 2.1 เข้าใจและปฏิบัติตามหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี มีค่านิยม
ที่ดีงาม และดำรงรักษาประเพณีและวัฒนธรรมไทย ดำรงชีวิต
อยู่ร่วมกันในสังคมไทย และ สังคมโลกอย่างสันติสุข

มาตรฐาน ส 2.2 เข้าใจระบบการเมืองการปกครองในสังคมปัจจุบัน ยึดมั่น
ครรภาระ และดำรงรักษาไว้ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตย
อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ

มาตรฐาน ส 3.2 เข้าใจระบบและสถาบันทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและความจำเป็นของการร่วมมือกันทางเศรษฐกิจในสังคมโลก

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

มาตรฐาน ส 4.1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญของเวลาและยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ สามารถใช้วิธีการทำงานประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่างๆ อายุ่งเป็นระบบ

มาตรฐาน ส 4.2 เข้าใจพัฒนาการของมนุษยชาติจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ในด้านความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ครอบคลุมถึงความสำคัญและความสามารถวิเคราะห์ผลกระบวนการที่เกิดขึ้น

มาตรฐาน ส 4.3 เข้าใจความเป็นมาของชาติไทย วัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย มีความรัก ความภูมิใจและรับรู้ความเป็นไทย

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

มาตรฐาน ส 5.1 เข้าใจลักษณะของโลกทางกายภาพ และความสัมพันธ์ของสรรพสิ่งซึ่งมีผล ต่อ กันและกันในระบบของธรรมชาติ ใช้แผนที่และเครื่องมือทางภูมิศาสตร์ ในการกันหา วิเคราะห์ สรุป และใช้ข้อมูลภูมิสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม มีจิตสำนึก และมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.8.5 มาตรฐานสาระการเรียนรู้คุณลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา

สาระที่ 1 การเจริญเติบโตและพัฒนาการของมนุษย์

มาตรฐาน พ 1.1 เข้าใจธรรมชาติของการเจริญเติบโตและพัฒนาการ

ของมนุษย์

สาระที่ 2 ชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน พ 2.1 เข้าใจและเห็นคุณค่าตนเอง ครอบครัว เพศศึกษา และมีทักษะในการดำเนินชีวิต

สาระที่ 3 การเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกม กีฬาไทย และกีฬา

สากล

มาตรฐาน พ 3.1 เข้าใจมีทักษะในการเคลื่อนไหว กิจกรรมทางกาย การเล่น เกม และกีฬา

มาตรฐาน พ 3.2 รักการออกกำลังกาย การเล่นเกม และการเล่นกีฬา ปฏิบัติเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ มีวินัย เคารพสิทธิ กฎ กติกา มีน้ำใจ นักกีฬามีจิตวิญญาณในการแข่งขัน และซื่นชมในสุนทรียภาพของการกีฬา

สาระที่ 4 การสร้างเสริมสุขภาพ สมรรถภาพและการป้องกันโรค

มาตรฐาน พ 4.1 เห็นคุณค่าและมีทักษะในการสร้างเสริมสุขภาพ การดำรงสุขภาพ การป้องกันโรคและการสร้างเสริมสมรรถภาพเพื่อสุขภาพ

สาระที่ 5 ความปลอดภัยในชีวิต

มาตรฐาน พ 5.1 ป้องกันและหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง พฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพ อุบัติเหตุ การใช้ยาสารเสพติด และความรุนแรง

2.8.6 มาตรฐานสาระการเรียนรู้คุณลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

สาระที่ 1 ทัศนศิลป์

มาตรฐาน ศ 1.1 สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์ตามจินตนาการ และความคิด

สร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่างานทัศนศิลป์

ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่องานศิลปะอย่างอิสระ ซื่นชุม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน พ 1.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติปี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่างานทัศนคติปีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระที่ 2 คนตระ

มาตรฐาน พ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางคนตระอ่อนย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าคนตระ อ่อนยอดความรู้สึก ความคิดต่อคนตระอ่อนยังอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน พ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างคนตระ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของคนตระที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

สาระที่ 3 นาฏศิลป์

มาตรฐาน พ 3.1 เข้าใจ และแสดงออกทางนาฏศิลป์อย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์คุณค่านาฏศิลป์ อ่อนยอดความรู้สึก ความคิด อ่อนยังอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

มาตรฐาน พ 3.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างนาฏศิลป์ ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เห็นคุณค่า ของนาฏศิลป์ที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทยและสากล

2.8.7 มาตรฐานสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว

มาตรฐาน พ 1.1.1 เข้าใจการทำงานมีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะกระบวนการทำงาน ทักษะการจัดการ ทักษะกระบวนการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน และทักษะการแสดงความรู้ มีคุณธรรม การทำงานร่วมกัน และทักษะการแสดงความรู้ มีจิตสำนึกรักในการให้เพลิดเพลิน และลักษณะนิสัยในการทำงาน มีจิตสำนึกรักในการให้เพลิดเพลิน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม เพื่อการดำรงชีวิตและครอบครัว

สาระที่ 2 การออกแบบและเทคโนโลยี

มาตรฐาน พ 2.1 เข้าใจเทคโนโลยีและกระบวนการเทคโนโลยี ออกแบบและสร้างสิ่งของเครื่องใช้ หรือวิธีการ ตามกระบวนการเทคโนโลยี อย่างมีความคิดสร้างสรรค์ เลือกใช้เทคโนโลยีในทาง

สร้างสรรค์ต่อชีวิต สังคม ถึงแวดล้อม และมีส่วนร่วมในการจัดการเทคโนโลยีที่ยั่งยืน

สาระที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

มาตรฐาน ง 3.1 เข้าใจ เห็นคุณค่า และใช้กระบวนการเทคโนโลยีสารสนเทศในการสืบค้นข้อมูล การเรียนรู้ การสื่อสาร การแก้ปัญหา การทำงาน และอาชีพอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และมีคุณธรรม

สาระที่ 4 การอาชีพ

มาตรฐาน ง 4.1 เข้าใจ มีทักษะที่จำเป็น มีประสบการณ์ เทคนิคแนวทางในงานอาชีพ ใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาอาชีพ มีคุณธรรม และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ

2.8.8 มาตรฐานสาระการเรียนรู้กู้ภัยสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากตื่อประเทศต่างๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ โดยการพูดและการเขียน

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษา กับ วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้อย่างเหมาะสมสมกับ国情

มาตรฐาน ต 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและ

วัฒนธรรมของเจ้าของภาษา กับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

สาระที่ 3 ภาษา กับ ความสัมพันธ์ กับ กู้ภัยสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้ กับ กู้ภัยสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แล้วหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

สาระที่ 4 ภาษา กับ ความสัมพันธ์ กับ ชุมชน และ โลก

มาตรฐาน ต 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่างๆ ทั้ง ในสถานศึกษา
ชุมชน และ สังคม

มาตรฐาน ต 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อ การ
ประกอบอาชีพ และ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ กับ สังคมโลก

2.9 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาตามองค์กรภาพ พัฒนาอย่างรอบค้านเพื่อ
ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย ศติปัญญา อารมณ์ และ สังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีคุณธรรม
จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการ
ตนเอง ได้ และ อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน แบ่งเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

2.9.1 กิจกรรมแนะแนว

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักตนเอง รู้จักหัวใจ เวลา ลักษณะ ความสามารถ คิด
ตัดสินใจ คิดแก้ปัญหา กำหนดเป้าหมาย วางแผนชีวิต ทั้ง ค้านการเรียน และ อาชีพ สามารถปรับตน
ได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ยังช่วยให้ครุภัณฑ์และ เท้าไปผู้เรียน ทั้ง ยัง เป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและให้
คำปรึกษาแก่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน

2.9.2 กิจกรรมนักเรียน

เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนาความมีระเบียบวินัย ความเป็นผู้นำผู้ต่ามที่ดี ความรับผิดชอบ
การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน
การทำงานร่วมกัน การรู้จักแก้ปัญหา การตัดสินใจที่เหมาะสม ความมีเหตุผล การช่วยเหลือแบ่งปันกัน
อื่นๆ อาหาร และ สมานฉันท์ โดยจัดให้สอดคล้องกับความสามารถ ความถนัด และ ความสนใจของ
ผู้เรียน ให้ได้ปฏิบัติคัวญตนเอง ในทุกขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาวิเคราะห์วางแผน ปฏิบัติตามแผน
ประเมินและปรับปรุงการทำงาน หนึ่ง การทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่ม ตามความเหมาะสมและสอดคล้อง
กับวัตถุประสงค์ของผู้เรียน บริบทของสถานศึกษา และ ท้องถิ่น กิจกรรมนักเรียนประกอบด้วย

1. กิจกรรมลูกเสือ แนตรนารี ขุวากชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ และ นักศึกษาวิชาทหาร

2. กิจกรรมชุมชน ชุมรม

2.9.3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ชุมชน และท้องถิ่นตามความสนใจในลักษณะอาสาสมัคร เพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบ ความดีงาม ความเสียสละต่อสังคม มีจิตสาธารณะ เช่น กิจกรรมอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมสร้างสรรค์สังคม

2.10 ระดับการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดระดับการศึกษาเป็น 3 ระดับ ดังนี้

2.10.1 ระดับประถมศึกษา (ขั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6) การศึกษาระดับนี้เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิด พื้นฐาน การติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ การพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างสมบูรณ์และสมดุลทั้งในด้านร่างกาย ศติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม โดยเน้นจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2.10.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ขั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) เป็นช่วงสุดท้ายของ การศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการ พัฒนาบุคลิกภาพส่วนตน มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงาม และมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ

2.10.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ขั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) การศึกษาระดับนี้เน้น

การเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน สนองตอบความสามารถ ความถนัด และความสนใจของ ผู้เรียนแต่ละคนทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ มีทักษะในการใช้วิทยาการและเทคโนโลยี ทักษะ กระบวนการคิดขั้นสูง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ในการศึกษาต่อและการ ประกอบอาชีพ มุ่งพัฒนาตนและประเทศตามบทบาทของตน สามารถเป็นผู้นำ และผู้ให้บริการชุมชน ในด้านต่างๆ

2.11 การจัดเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดกรอบ โครงสร้างเวลาเรียนขึ้น สำหรับ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่ม และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถเพิ่มเติมได้ตามความ พร้อมและจุดเน้น โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาและสภาพของผู้เรียน ดังนี้

1. ระดับชั้นประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดย

มีเวลาเรียนวันละ ไม่เกิน 5 ชั่วโมง

2. ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) ให้จัดเวลาเรียนเป็นราย

ภาค มีเวลาเรียนวันละ ไม่เกิน 6 ชั่วโมง คิดน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40

ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นราย

ภาค มีเวลาเรียน วันละ ไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง คิดน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์

40 ชั่วโมง ต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา เท่ากับ 1 หน่วยกิต (นก.)

2.12 โครงสร้างเวลาเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553 : 9) กำหนดกรอบโครงสร้างเวลาเรียน

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการหลักสูตร ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
BAJABHAT MAHASABAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 1 แสดงกรอบโครงสร้างเวลาเรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

กิจกรรม	เวลาเรียน										ระดับนัยความคิดเห็น ตอนปลาย	
	ระดับประณีตภาษา						ระดับวัฒนธรรมศิลปะ					
	ป. 1	ป. 2	ป. 3	ป. 4	ป. 5	ป. 6	ม. 1	ม. 2	ม. 3	ม. 4-6		
● กิจกรรมการเรียนรู้												
ภาษาไทย	200	200	200	160	160	160	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)		
คณิตศาสตร์	200	200	200	160	160	160	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)		
วิทยาศาสตร์	80	80	80	80	80	80	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)		
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	80	80	80	80	80	80	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)		
สุขศึกษาและพลศึกษา	80	80	80	80	80	80	80 (2นก.)	80 (2นก.)	80 (2นก.)	120 (3นก.)		
ศิลปะ	80	80	80	80	80	80	80 (2นก.)	80 (2นก.)	80 (2นก.)	120 (3นก.)		
การงานอาชีพและเทคโนโลยี	40	40	40	80	80	80	80 (2นก.)	80 (2นก.)	80 (2นก.)	120 (3นก.)		
ภาษาต่างประเทศ	40	40	40	80	80	80	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	120 (3 นก.)	240 (6 นก.)		
รวมเวลาเรียน (พื้นฐาน)	800	800	800	800	800	800	840 (21 นก.)	840 (21 นก.)	840 (21 นก.)	1,560 (39 นก.)		
● กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	120	120	120	120	120	120	120	120	120	360		
● รายวิชา / กิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเพิ่มเติม ตามความพร้อมและจุดเด่น	ปีละไม่เกิน 80 ชั่วโมง						ปีละไม่เกิน 240 ชั่วโมง			ไม่น้อยกว่า 1,560 ชั่วโมง		
รวมเวลาเรียนทั้งหมด	ไม่เกิน 1,000 ชั่วโมง/ปี						ไม่เกิน 1,200 ชั่วโมง/ปี			ไม่น้อยกว่า 3,600 ชั่วโมง		

การกำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน และเพิ่มเติม สถานศึกษาสามารถดำเนินการ ดังนี้
ระดับประถมศึกษา สามารถปรับเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้ตาม
ความเหมาะสม ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนรวมตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างเวลาเรียน
พื้นฐาน และผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด
ระดับมัธยมศึกษา ต้องขัดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานให้เป็นไปตามที่กำหนดและ
สอดคล้องกับเกณฑ์การจบหลักสูตร
สำหรับเวลาเรียนเพิ่มเติม ทั้ง ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ให้จัดเป็นรายวิชา
เพิ่มเติม หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับความพร้อม บุคคลเน้นของ
สถานศึกษาและเกณฑ์การจบหลักสูตร เนพาะระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 สถานศึกษาอาจจัดให้
เป็นเวลาสำหรับสาระ การเรียนรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและกลุ่มสาระการเรียนรู้
คณิตศาสตร์

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่กำหนดไว้ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีละ
120 ชั่วโมง และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 360 ชั่วโมงนั้น เป็นเวลาสำหรับปฏิบัติกิจกรรม
แนวแนวกิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ในส่วนกิจกรรมเพื่อ
สังคมและสาธารณประโยชน์นี้ให้สถานศึกษาจัดสรรเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรม ดังนี้

ระดับประถมศึกษา (ป.1-6)	รวม 6 ปี	จำนวน 60 ชั่วโมง
-------------------------	----------	------------------

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3)	รวม 3 ปี	จำนวน 45 ชั่วโมง
-------------------------------	----------	------------------

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6)	รวม 3 ปี	จำนวน 60 ชั่วโมง
--------------------------------	----------	------------------

2.13 การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ

การจัดการศึกษานางประเทศาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น การศึกษาเฉพาะทาง
การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษาทางเลือก การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส
การศึกษาตามอัธยาศัย สามารถนำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปรับใช้ได้ตามความ
เหมาะสม กับสภาพและบริบทของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด
ทั้งนี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด (หลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552 : 20-21)

2.14 การจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำหรับการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เป็นปัจจัยสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน

ในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณสมบัติตามเป้าหมายหลักสูตร ผู้สอนพยายาม คัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะสำคัญให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมาย (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2552 : 20-22)

1) หลักการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ ตามมาตรฐาน การเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด เนื่องจากมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ยึดประโยชน์ที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการเรียนรู้ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเติมตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เน้นให้ความสำคัญทั้งความรู้ และคุณธรรม

2) กระบวนการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็น สำหรับผู้เรียน อาทิ กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเชิงสถานการณ์และแก่ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการการปฏิบัติ ลงมือทำจริง กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนา กระบวนการเหล่านี้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนควรได้รับการฝึกฝน พัฒนา กระบวนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร ดังนั้น ผู้สอน จึงจำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจในกระบวนการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้สามารถเลือกใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) การออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาให้เข้าใจถึงมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน แล้วจึงพิจารณาออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอน สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด

4) บทบาทของผู้สอนและผู้เรียน

การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเป้าหมายของหลักสูตร ทั้งผู้สอนและผู้เรียนควรมีบทบาท ดังนี้

4.1) บทบาทของผู้สอน

4.1.1) ศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล แล้วนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ท้าทายความสามารถของผู้เรียน

4.1.2) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ด้านความรู้และทักษะกระบวนการ ที่เป็นความคิดรวบยอด หลักการ และความสัมพันธ์ รวมทั้งคุณลักษณะอันพึงประสงค์ กระบวนการ

4.1.3) ออกแบบการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลและพัฒนาการทางสมอง เพื่อนำผู้เรียนไปสู่เป้าหมาย

4.1.4) จัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และคุ้มครองผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้

4.1.5) จัดเตรียมและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรม นำภูมิปัญญาท่องถิ่น เทคโนโลยีที่เหมาะสมประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

4.1.6) ประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาและระดับพัฒนาการของผู้เรียน

4.1.7) วิเคราะห์ผลการประเมินมาใช้ในการซ้อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนของตนเอง

4.2) บทบาทของผู้เรียน

4.2.1) กำหนดเป้าหมาย วางแผน และรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเอง

4.2.2) เสาะแสวงหาความรู้ เข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ วิเคราะห์ สร้างเคราะห์

ข้อความรู้ ตั้งคำถาม คิดหาคำตอบหรือหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ

4.2.3) ลงมือปฏิบัติจริง สรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ

- 4.2.4) มีปฏิสัมพันธ์ ทำงาน ทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มและครู
- 4.2.5) ประเมินและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง

2.15 สื่อการเรียนรู้

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครื่อข่ายการเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมสมกับระดับ พัฒนาการ และลักษณะการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

การจัดทำสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำและพัฒนาขึ้นเอง หรือปรับปรุง เลือกใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริมและสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาควรจัดให้มีอย่างพอเพียง เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา เผด็จพันธุ์การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการดังนี้ (หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน. 2552 : 20-22)

1. จัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ และเครื่อข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษาและในชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้าและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก
2. จัดทำและจัดทำสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เตรียมความรู้ให้ผู้สอน รวมทั้งจัดทำสื่อที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้
3. เลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย ตลอดถึงกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้ และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
4. ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ
5. ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้

ของผู้เรียน

6. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพและประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะๆ และสมำเสมอ

ในการจัดทำ การเลือกใช้ และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษา ควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์การเรียนรู้

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหาไม่ถูกต้องและทันสมัย ไม่กระทับความมั่นคงของชาติ ไม่สอดคล้องกับค่านิยม ไม่มีการใช้ภาษาที่ถูกต้อง รูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่าย และน่าสนใจ

2.16 การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการคือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตาม มาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งเป็น เป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับ ไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับ สถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็น กระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดง พัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ.

2551 : 3)

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ได้แก่ ระดับชั้นเรียน ระดับ สถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ มีรายละเอียด ดังนี้

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการ จัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ ในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิคการ ประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมินโครงการ การ ประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็นผู้ประเมินเอง หรือเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วมประเมิน ในกรณีที่ไม่ ผ่านตัวชี้วัดให้มี การสอนซ่อนเร้น

การประเมินระดับชั้นเรียนเป็นการตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้าใน การเรียนรู้ อันเป็นผลมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่ จะต้องได้รับการพัฒนาปรับปรุงและส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุง การเรียนการสอนของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด

2. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการเพื่อ ตัดสินผล การเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัด

การศึกษาของสถานศึกษา ว่าส่างผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษาเบรี่ยนเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษาและการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อ คณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับ เขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็น ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและ ดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกันหน่วยงานศัลยสังกัด ในการดำเนินการจัด สอบ นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูลจากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขต พื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตาม มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุก คนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เฝ้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเก็บเกี่ยnc คุณภาพ การศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจน เป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับน นโยบายของประเทศ

ข้อมูลการประเมินในระดับต่าง ๆ ข้างต้น เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการตรวจสอบ ทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้องจัดระบบดูแล ช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข ตั้งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพบนพื้นฐาน ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหาและความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหา ด้านวินัยและพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปัญชา โรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจและ สังคม กลุ่มพิการทางร่างกายและสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมินจะเป็นหัวใจของ สถานศึกษาในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันท่วงที ปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาและ ประสบความสำเร็จในการเรียน

สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้องและเป็นไปตามหลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน

2.17 เกณฑ์การวัดและประเมินผลการเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 3-5)

1. การตัดสิน การให้ระดับและการรายงานผลการเรียน

1.1 การตัดสินผลการเรียน

ในการตัดสินผลการเรียนของกลุ่มสารการเรียนนี้ การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนี้ ผู้สอนต้องคำนึงถึงการพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก และต้องเก็บข้อมูลของผู้เรียนทุกค้านอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องในแต่ละภาคเรียน รวมทั้งสอนซ้อมเสริมผู้เรียนให้พัฒนาจนเต็มตามศักยภาพ

ระดับประณีตศึกษา

1. ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด
2. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา

กำหนด

3. ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
4. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียน

ระดับมัธยมศึกษา

1. ตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด ในรายวิชานั้น ๆ
2. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษา

กำหนด

3. ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
4. ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียน

การพิจารณาเดือนชั้นที่ระดับประณีตศึกษาและมัธยมนศึกษา ถ้าผู้เรียนมี ข้อมูลพื้นฐานเพียงเล็กน้อย และสถานศึกษาพิจารณาเห็นว่าสามารถพัฒนาและสอนช่อมเสริมได้ ให้อยู่ในคุณภาพของสถานศึกษาที่จะพ่อนั้นให้เดือนชั้นได้ แต่หากผู้เรียนไม่ผ่านรายวิชาจำนวนมาก และมีแนวโน้มว่าจะเป็นปัญหาต่อการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น สถานศึกษายาจัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาให้เรียนซ้ำชั้นได้ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงคุณภาพและความรู้ความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 การให้ระดับผลการเรียน

ระดับประณีตศึกษา ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา สถานศึกษา สามารถให้ระดับผลการเรียนหรือระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียน เป็นระบบตัวเลข ระบบตัวอักษร ระบบร้อยละ และระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน

การประเมินการอ่าน กิจวิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ให้ระดับผลการประเมินเป็น ดีเยี่ยม ดี และผ่าน

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่าน และไม่ผ่าน

ระดับมัธยมนศึกษา ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา ให้ใช้ตัวเลข แสดงระดับผลการเรียนเป็น 8 ระดับ

การประเมินการอ่าน กิจวิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น ให้ระดับผลการประเมินเป็น ดีเยี่ยม ดี และผ่าน

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วมกิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่าน และไม่ผ่าน

1.3 การรายงานผลการเรียน

การรายงานผลการเรียนเป็นการสื่อสารให้ผู้ปกครองและผู้เรียนทราบ ความก้าวหน้า ในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินและจัดทำเอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะๆ หรืออย่างน้อยครั้งละ 1 ครั้ง การรายงานผลการเรียนสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียน ที่สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้

2. เกณฑ์การจราจรศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเกณฑ์กลางสำหรับการจราจรศึกษาเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.1 เกณฑ์การจราจรระดับประถมศึกษา

2.1.1 ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชา/กิจกรรมเพิ่มเติมตาม

โครงสร้างเวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

2.1.2 ผู้เรียนต้องมีผลการประเมินรายวิชาพื้นฐาน ผ่านเกณฑ์การประเมิน

ตามที่สถานศึกษากำหนด

2.1.3 ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ในระดับผ่าน

เกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.1.4 ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับผ่านเกณฑ์

การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.1.5 ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์

การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2 เกณฑ์การจราจรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2.2.1 ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมไม่เกิน 81 หน่วยกิต โดยเป็น

รายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมที่สถานศึกษากำหนด

2.2.2 ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดย

เป็นรายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 14 หน่วยกิต

2.2.3 ผู้เรียนมีผลการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียน ในระดับผ่าน

เกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2.4 ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่าน

เกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.2.5 ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์

การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.3 เกณฑ์การจราจรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2.3.1 ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติม ไม่น้อยกว่า 81 หน่วยกิต

โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 39 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด

2.3.2 ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิตตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิต โดยเป็นรายวิชาพื้นฐาน 39 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติม ไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต

2.3.3 ผู้เรียนมีผลการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ในระดับ

ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.3.4 ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่าน

เกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

2.3.5 ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์

การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

สำหรับการจบการศึกษาสำหรับกลุ่มป้าหมายเฉพาะ เช่น การศึกษาเฉพาะทาง

การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษาทางเลือก การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส

การศึกษาตามอัธยาศัยให้คณะกรรมการของสถานศึกษา เผด็จพันที่การศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง

ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักเกณฑ์ในแนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการ

เรียนรู้ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานสำหรับกลุ่มป้าหมายเฉพาะ

2.18 เอกสารหลักฐานการศึกษา

เอกสารหลักฐานการศึกษา เป็นเอกสารสำคัญที่บันทึกผลการเรียน ข้อมูลและสารสนเทศ

ที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท (กระทรวงศึกษาธิการ,

2551 : 8-9) ดังนี้

1. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

1.1 ระเบียนแสดงผลการเรียน เป็นเอกสารแสดงผลการเรียนและรับรองผลการ

เรียนของผู้เรียนตามรายวิชา ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน ผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษา และผลการประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน สถานศึกษา

จะต้องบันทึกข้อมูลและออกเอกสารนี้ให้ผู้เรียนเป็นรายบุคคล เมื่อผู้เรียนจบการศึกษาระดับ

ประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6) จบการศึกษาภาคบังคับ(ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) จบการศึกษา

ชั้นพื้นฐาน(ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6) หรือเมื่อถ้าออกจากสถานศึกษาในทุกราย

1.2 ประกาศนียบัตร เป็นเอกสารแสดงวุฒิการศึกษาเพื่อรับรองศักดิ์และ

สิทธิ์ของผู้จบการศึกษา ที่สถานศึกษาให้ไว้แก่ผู้จบการศึกษาภาคบังคับ และผู้จบการศึกษาขั้น

พื้นฐานตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.3 แบบรายงานผู้สำเร็จการศึกษา เป็นเอกสารอนุมัติการจบหลักสูตร

โดยบันทึกรายชื่อและข้อมูลของผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

ผู้จัดการศึกษาภาคบังคับ (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3) และผู้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6)

2. เอกสารหลักฐานการศึกษาที่สถานศึกษาทำ

เป็นเอกสารที่สถานศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อบันทึกพัฒนาการ ผลการเรียนรู้ และข้อมูลสำคัญ เกี่ยวกับผู้เรียน เช่น แบบรายงานประจำตัวนักเรียน แบบบันทึกผลการเรียนประจำรายวิชา ระเบียนสะสม ใบรับรองผลการเรียน และเอกสารอื่น ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการนำเสนอไปใช้

2.19 การเทียบโอนผลการเรียน

สถานศึกษามีภาระเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนในกรณีต่างๆ ได้แก่ การย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตร การออกกลางคันและกลับเข้ารับการศึกษาต่อ การศึกษาจากต่างประเทศและขอเข้าศึกษาต่อในประเทศไทย นอกจากนี้ ยังสามารถเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์จากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น สถานประกอบการ สถาบันศาสนา สถาบันการฝึกอบรมอาชีพ การจัดการศึกษาโดยครอบครัว (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 8-9)

การเทียบโอนผลการเรียนควรดำเนินการในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนแรก หรือต้นภาคเรียนแรกที่สถานศึกษารับผู้ขอเทียบโอนเป็นผู้เรียน ทั้งนี้ ผู้เรียนที่ได้รับการเทียบโอนผลการเรียนต้องศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาที่รับเทียบโอนอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยสถานศึกษาที่รับผู้เรียนจาก การเทียบโอนควรกำหนดรายวิชา/จำนวนหน่วยกิตที่จะรับเทียบโอนตามความเหมาะสม

การพิจารณาการเทียบโอน สามารถดำเนินการได้ ดังนี้

1. พิจารณาจากหลักฐานการศึกษา และเอกสารอื่น ๆ ที่ให้ข้อมูลแสดงความรู้

ความสามารถของผู้เรียน

2. พิจารณาจากความรู้ ความสามารถของผู้เรียน โดยการทดสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งภาคความรู้และภาคปฏิบัติ

3. พิจารณาจากความสามารถและการปฏิบัติในสภาพจริง การเทียบโอนผลการเรียนให้เป็นไปตาม ประกาศ หรือ แนวปฏิบัติ ของกระทรวงศึกษาธิการ

3. การบริหารจัดการหลักสูตรระดับสถานศึกษา

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา(2551 : 35-65) สถานศึกษามีภารกิจหลักในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเด่นตามศักยภาพ สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และดำเนินการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนใน

ชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยต้องสร้างความมั่นใจต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง และชุมชนว่า ผู้เรียนจะมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้/ ตัวชี้วัด และเกิดสมรรถนะสำคัญ ตลอดจนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เพื่อให้บรรลุเจตนาการผลดังกล่าว สถานศึกษาจะต้องออกแบบ หลักสูตรให้ครอบคลุมส่วนที่เป็นหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามที่ ต้องสอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการของชุมชน และห้องถิน เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเป็น สมาชิกที่ดีของชุมชน สามารถอยู่ในสังคมแวดล้อมได้อย่างมีความสุข และเกิดความรักความผูกพัน ในบ้านเกิดเมืองนอน มีบทบาทในการร่วมพัฒนาชุมชน

ในการจัดการศึกษาให้บรรลุ目標ผลดังกล่าว นอกจากสถานศึกษาจะต้องพัฒนาหลักสูตรที่ ครอบคลุมส่วนสำคัญดังกล่าวแล้ว ยังต้องมีการบริหารจัดการหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาต้องมีการเตรียมวางแผนเพื่อใช้หลักสูตรใหม่ ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการ สถานศึกษาจะต้องศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรใหม่ และเตรียมความพร้อมในการใช้หลักสูตร พิจารณาถึงงบประมาณและอาคารสถานที่ว่าพอเพียงหรือไม่ การเตรียมบุคลากรเกี่ยวกับการใช้ หลักสูตรจะดำเนินการโดยวิธีใด การวางแผนงานเพื่อใช้หลักสูตรอย่างละเอียดรอบคอบและมี ขั้นตอน จะทำให้การใช้หลักสูตรประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย โรงเรียนควรมีการส่งเสริม สนับสนุนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติอย่างเหมาะสม เนื่องจากสถานศึกษาแต่ละแห่งมีบริบท ต่างกัน ความพร้อมต่างกัน อีกทั้งมีความแตกต่างกันในด้านงบประมาณ ทรัพยากร สถานที่ และ บุคลากร รวมทั้งผู้เรียนในสถานศึกษาแต่ละสถานศึกษาก็มีจากพื้นเพ楙รอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ สังคมที่ต่างกัน มีความรู้ความสามารถตลอดจนความต้องการที่แตกต่างกัน ดังนั้น การวางแผนใน กระบวนการจัดการหลักสูตรจึงควรพิจารณาให้สอดคล้องสัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวด้วย การบริหารจัดการหลักสูตรจึงควรพิจารณาให้สอดคล้องสัมพันธ์กับปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวด้วย นอกจากนี้ สถานศึกษาจะต้องมีการติดตาม คุณภาพการจัดทำหลักสูตรและการ จัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและครบวงจร และนำผลจากการติดตาม กำกับคุณภาพนั้น มาพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆ อาทิ ฝ่ายบริหาร ครุผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน โดยทั่วไปนี้มีการดำเนินการใน 2 ส่วน คือ

1. การดำเนินการระดับสถานศึกษา : ดำเนินการโดยองค์คณะบุคคล ในระดับสถานศึกษา ได้แก่คณะกรรมการสถานศึกษา คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการ เพื่อพิจารณาจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งแนวปฏิบัติต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ระเบียบการวัดประเมินผลการเรียน รวมทั้งพิจารณาเกี่ยวกับเอกสารบันทึกและรายงานผลการเรียน ซึ่งต้องใช้ร่วมกันในสถานศึกษานั้นๆ

2. การดำเนินการระดับชั้นเรียน : ดำเนินการโดยครุผู้สอนแต่ละคน ในการออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และจัดการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้อง เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม ซึ่งอาจมี ความแตกต่างกัน ดังนี้ จึงมีความเป็นไปได้ที่ครุผู้สอนรายวิชาเดียวกัน ระดับชั้นเดียวกันอาจ พิจารณาออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่แตกต่างกันได้ เพราะผู้เรียนที่ครุแต่ละคนรับผิดชอบนั้นอาจมี ความต้องการและความสามารถแตกต่างกัน ดังนั้น กิจกรรมการเรียนรู้ หรืองานที่มอบหมายให้ ผู้เรียนปฏิบัติ สื่อการสอน หรือวิธีการวัดประเมินผลอาจต้องปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่มนั้น

ขั้นตอนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา

การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยทั่วไปนี้ดำเนินการโดยคณะกรรมการ หรือ คณะกรรมการบริหาร สถาบันฯ ที่มีขั้นตอนการดำเนินการโดยสังเขป ดังนี้

1. แต่งตั้งคณะกรรมการ / คณะกรรมการ : คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของ สถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา และครุผู้สอน

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ : มีแหล่งข้อมูลสำคัญมากมายที่เป็นประโยชน์ต่อการ จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อาทิ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรอบ หลักสูตรระดับท้องถิ่น ข้อมูลจากการวิเคราะห์ สภาพ ปัญหา จุดเน้น ความต้องการของชุมชน และ ของสถานศึกษาแต่ละแห่ง ตลอดจนความต้องการของผู้เรียน

3. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา : พิจารณาจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ วิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร สถานศึกษา (เวลาเรียน รายวิชาพื้นฐาน/เพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน) คำอธิบายรายวิชา และ เกณฑ์การจบหลักสูตร พร้อมกันนี้ สถานศึกษาจะต้องจัดทำเอกสารระเบียบการวัดผลประเมินผล เพื่อใช้ควบคู่กับหลักสูตรสถานศึกษา

4. คณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาให้ความเห็นชอบ: นำเสนอร่างเอกสารหลักสูตร สถานศึกษา และระเบียบการวัดประเมินผล ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ หากมีข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการ ก็นำข้อเสนอแนะดังกล่าวไปพิจารณาปรับปรุงร่าง หลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเหมาะสม ซึ่งเงื่อนไขขึ้น ก่อนการอนุมัติใช้หลักสูตร เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาแล้ว ให้จัดทำเป็นประกาศหรือคำสั่งเรื่องให้ใช้หลักสูตร สถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและประธานกรรมการสถานศึกษาเป็นผู้ลงนาม

5. ใช้หลักสูตรสถานศึกษา: กรุณ์สอนนำหลักสูตรสถานศึกษาไปกำหนด โครงสร้างรายวิชา และออกแบบหน่วยการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย

6. วิจัยและ ติดตามผลการใช้หลักสูตร: ดำเนินการติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะๆ เพื่อนำผลจากการติดตามมาใช้เป็นข้อมูลพิจารณาปรับปรุงหลักสูตรให้มีคุณภาพ และมี ความเหมาะสมยิ่งขึ้น

องค์ประกอบสำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา

เอกสารหลักสูตรสถานศึกษาเป็นเอกสารสำคัญที่ครุจะใช้สำหรับการจัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และการประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน ดังนั้นเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาควรมี ข้อมูลที่ชัดเจนในการนำไปสู่การปฏิบัติ องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่ ข้อมูลที่ชัดเจนในการนำไปสู่การปฏิบัติ องค์ประกอบที่สำคัญของหลักสูตรสถานศึกษา ได้แก่

1. ส่วนนำ : ข้อมูลในส่วนนี้ช่วยให้ครุผู้สอนทราบถึงเป้าหมายโดยรวมของสถานศึกษาใน การพัฒนาผู้เรียน เช่น วิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตาม หลักสูตรแกนกลาง เป็นต้น

2. โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา: เป็นส่วนที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกำหนดรายวิชาที่ จัดสอน ในแต่ละปี/ ภาคเรียน ซึ่งประกอบด้วยรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พร้อมทั้งจำนวนเวลาเรียน หรือหน่วยกิตของรายวิชาเหล่านั้น

3. คำอธิบายรายวิชา: ส่วนนี้เป็นรายละเอียดที่ช่วยให้ทราบว่าผู้เรียนจะเรียนรู้อะไร จาก รายวิชานั้นๆ ในคำอธิบายรายวิชาจะประกอบด้วยรหัสวิชา ชื่อรายวิชา ประเภทรายวิชา (พื้นฐาน/ เพิ่มเติม) กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้นที่สอน พร้อมทั้งคำอธิบายให้ทราบว่าเมื่อเรียนรายวิชานั้น เพิ่มเติม) กลุ่มสาระการเรียนรู้ ระดับชั้นที่สอน พร้อมทั้งคำอธิบายให้ทราบว่าเมื่อเรียนรายวิชานั้น แล้วผู้เรียนจะมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะหรือเจตคติอะไร ซึ่งอาจระบุให้ทราบถึงกระบวนการเรียนรู้ หรือประสบการณ์สำคัญที่ผู้เรียนจะได้รับด้วยก็ได้

4. เกณฑ์การวัดประเมินผลและชนหลักสูตร: เป็นส่วนที่สถานศึกษากำหนดคุณสมบัติของผู้ที่จะจบการศึกษาในแต่ละระดับ โดยพัฒนาเกณฑ์ดังกล่าวให้สอดคล้องสัมพันธ์กับเกณฑ์การจบ หลักสูตรตามหลักสูตรแกนกลาง

การกำหนดวิสัยทัศน์ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

วิสัยทัศน์ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดวิสัยทัศน์

หลักสูตร ไว้ในระดับชาติ เพื่อให้สถานศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทุกแห่งใช้

เป็นทิศทางในการจัดการศึกษาของตน เพื่อพัฒนาไปสู่เป้าหมายเดียวกัน อย่างไรก็ตาม หาก
สถานศึกษามีความต้องการหรือจุดที่ต้องการเน้นเพิ่มเติม ก็สามารถปรับเพื่อแสดงจุดเน้นเพิ่มเติมให้
ชัดเจน ในวิสัยทัศน์ของสถานศึกษาได้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน เป็นสมรรถนะจำเป็นพื้นฐาน 5 ประการที่ผู้เรียนพึงมีซึ่ง¹
กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สมรรถนะเหล่านี้ได้ครอบรวมอยู่ใน
มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ทั้ง 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สมรรถนะ
สำคัญ 5 ประการ ได้แก่

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการ ที่กำหนดไว้ใน
หลักสูตรแกนกลางนั้น เป็นคุณลักษณะที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนทุกคน ในระดับการศึกษาขั้น
พื้นฐาน ได้แก่

1. รักชาติ ศาสนา กฎหมาย

2. ซื่อสัตย์สุจริต

3. มีวินัย

4. ใฝ่เรียนรู้

5. อุทิ勇ย่างพอเพียง

6. มุ่งมั่นในการทำงาน

7. รักความเป็นไทย

8. มีจิตสาธารณะ

หากวิเคราะห์มาตรฐาน/ตัวชี้วัดของหลักสูตร อย่างละเอียดคือถ้วนแล้ว จะพบว่าคุณลักษณะ
เหล่านี้ได้สอดแทรกหลอมรวมอยู่ในมาตรฐานและตัวชี้วัดของกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ อุทิ勇ย่าง
อย่างไรก็ตามครูผู้สอนอาจเน้นในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนรายวิชาต่างๆ และสามารถ

พัฒนาผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน หรือ โครงการต่างๆ ของโรงเรียนก็ได้ เช่น โครงการประกวดมารยาท โครงการยกย่องประกาศเกียรติคุณผู้ประพฤติดีงาม เป็นต้น โรงเรียนอาจกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติมได้ แต่หากเห็นว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่กำหนดในหลักสูตรแกนกลางครอบคลุมคุณลักษณะที่จำเป็นเพียงพอแล้ว ก็สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน โดยไม่จำเป็นต้องกำหนดเพิ่มเติมอีกก็ได้

การกำหนดโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา

องค์ประกอบที่สำคัญอีกประการหนึ่งของหลักสูตรสถานศึกษาคือ โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ใน การกำหนด โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาควรพิจารณาในเรื่องต่อไปนี้
การกำหนดรายวิชา : หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้จัดแบ่งองค์ความรู้และทักษะตามมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่

1. ภาษาไทย
2. คณิตศาสตร์
3. วิทยาศาสตร์
4. สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
5. สุขศึกษาและพลศึกษา
6. ศิลปะ
7. งานอาชีพ และเทคโนโลยี
8. ภาษาต่างประเทศ

สถานศึกษาจะต้องนำความรู้และทักษะตามมาตรฐานการเรียนรู้ของแต่ละ “กลุ่มสาระการเรียนรู้” (Learning Areas) ไปจัดทำเป็น “รายวิชา” (Courses) และกำหนดรหัสวิชา พร้อมทั้งตั้งชื่อรายวิชาให้สะท้อนถึงที่สอนในรายวิชานั้น ๆ ใน โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา จะระบุรายวิชา และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เปิดสอนในแต่ละปีในระดับปฐมศึกษา และในแต่ละภาคเรียนสำหรับระดับมัธยมศึกษา รวมทั้งระบุจำนวนเวลาเรียนหรือจำนวนหน่วยกิต ของรายวิชาและกิจกรรมเหล่านั้นที่กำหนดไว้ด้วย

ประเภทรายวิชา

รายวิชาพื้นฐาน : เป็นรายวิชาที่เปิดสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลางที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้เรียนทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องเรียนรู้

รายวิชาเพิ่มเติม : เป็นรายวิชาที่สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถเปิดสอนเพิ่มเติมจากสิ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลาง เพื่อให้สอดคล้องกับจุดเน้น ความต้องการและความสนใจของผู้เรียนหรือความต้องการของห้องถัน โดยมีการกำหนด “ผลการเรียนรู้” เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนสถานศึกษาสามารถพิจารณาเปิดสอนรายวิชาเพิ่มเติมได้ตามความพร้อม จุดเน้นของสถานศึกษาและเกณฑ์การขับหลักสูตร โดยอยู่ภายใต้โครงสร้างเวลาเรียนที่กำหนด สำหรับชื่อรายวิชาเพิ่มเติมนั้นสามารถตั้งได้ตามความเหมาะสม

การจัดรายวิชา

ระดับประถมศึกษา

รายวิชาพื้นฐาน : การจัดรายวิชาพื้นฐานในระดับประถมศึกษาให้พิจารณาดำเนินการดังนี้

- ให้สถานศึกษาจัดรายวิชาพื้นฐานตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ กลุ่มละ 1 รายวิชาต่อปี

ยกเว้นกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม กำหนดเป็นรายวิชา สังคมศึกษา และรายวิชาประวัติศาสตร์ โดยรายวิชาประวัติศาสตร์ให้จัดการเรียนการสอน 40 ชั่วโมงต่อปี

- สถานศึกษาสามารถปรับเวลาเรียนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้ตามความเหมาะสมกับจุดเน้นของสถานศึกษา ทั้งนี้ เมื่อร่วมเวลาเรียนของรายวิชาพื้นฐานทั้ง 8 กลุ่ม สาระการเรียนรู้แล้ว ต้องมีเวลาเรียนรวม 840 ชั่วโมงต่อปี

รายวิชาเพิ่มเติม: สถานศึกษาสามารถกำหนดรายวิชาเพิ่มเติมตามความต้องการ โดยจัดเป็นรายปี ตามโครงสร้างเวลาเรียนที่กำหนด และมีการกำหนดผลการเรียนรู้ของรายวิชานั้นๆ เมื่อร่วมเวลาเรียนรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติมและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแล้ว ไม่เกิน 1000 ชั่วโมงต่อปี

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

รายวิชาพื้นฐาน : การจัดรายวิชาพื้นฐานในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นให้พิจารณาดำเนินการ

ดังนี้

- สถานศึกษาสามารถจัดรายวิชาพื้นฐานตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้ตามความเหมาะสม

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้อาจจัดได้มากกว่า 1 รายวิชาในแต่ละภาค/ปี

- สถานศึกษาสามารถจัดรายวิชาพื้นฐานใน 1 ภาคเรียน ให้เรียนครบ/ไม่ครบทั้ง 8 กลุ่ม สาระการเรียนรู้ได้ แต่เมื่อจบหนึ่งปีการศึกษา สถานศึกษาต้องจัดให้เรียนรายวิชาพื้นฐานครบทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้

- กำหนดให้ 1 รายวิชานมีค่าน้ำหนัก ไม่น้อยกว่า 0.5 หน่วยกิต (1 หน่วยกิต คิดเป็น 40 ชั่วโมง/ภาคเรียน) และเมื่อร่วมจำนวนหน่วยกิตของรายวิชาพื้นฐานในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

แล้ว ให้สอดคล้องกับโครงสร้างเวลาเรียนที่กำหนด ไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

4. สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้จัดสาระ

ประวัติศาสตร์เป็นรายวิชาเฉพาะ ภาคเรียนละ 1 รายวิชา (0.5 หน่วยกิต) ทุกภาคเรียน รวม 7 รายวิชา (3 หน่วยกิต)

รายวิชาเพิ่มเติม: สถานศึกษาสามารถกำหนดรายวิชาเพิ่มเติมตามความต้องการ โดยจัดเป็นรายภาค ตาม โครงสร้างเวลาเรียนที่กำหนด และมีการกำหนดผลการเรียนรู้ของรายวิชานั้นๆ เมื่อรวม เวลาเรียนรายวิชาพื้นฐาน รายวิชาเพิ่มเติมและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแล้ว ไม่เกิน 1200 ชั่วโมงต่อปี

ระดับนักยุคศึกษาตอนปลาย

รายวิชาพื้นฐาน : การจัดรายวิชาพื้นฐานในระดับนักยุคศึกษาตอนปลายให้พิจารณา

ดำเนินการดังนี้

1. สถานศึกษาสามารถจัดรายวิชาพื้นฐานตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้ตามความเหมาะสม ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ อาจจัดได้มากกว่า 1 รายวิชา โดยภายใน 3 ปี ต้องครบถ้วนตัวชี้วัดที่กำหนดในกลุ่มสาระการเรียนรู้นั้นๆ

2. กำหนดให้ 1 รายวิชานี้ค่าหนังสือไม่น้อยกว่า 0.5 หน่วยกิต (1 หน่วยกิต คิด เป็น 40 ชั่วโมง/ภาคเรียน) และเมื่อรวมจำนวนหน่วยกิตของรายวิชาพื้นฐานในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้แล้ว ให้สอดคล้องกับ โครงสร้างเวลาเรียนที่กำหนด ไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

3. สำหรับกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้จัดรายวิชา

ประวัติศาสตร์ให้ครบ 2 หน่วยกิต ภายใน 3 ปี

รายวิชาเพิ่มเติม : สถานศึกษาสามารถกำหนดรายวิชาเพิ่มเติม ได้ตามความต้องการโดย จัดเป็นรายภาค และมีการกำหนดผลการเรียนรู้ของรายวิชานั้นๆ ที่นี้ เมื่อรวมเวลาเรียนของรายวิชา เพิ่มเติมทั้งหมดแล้ว สอดคล้องกับ โครงสร้างเวลาเรียนที่กำหนด ไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

การตั้งชื่อรายวิชา

การตั้งชื่อรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติม ควรสอดคล้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือ สะท้อนถึงจุดนี้และเนื้อหาสาระที่สอน และระดับความยากง่ายของสิ่งที่สอนในรายวิชานั้น

ตัวอย่างการตั้งชื่อรายวิชา

กลุ่มสาระการเรียนรู้	ชื่อรายวิชาพื้นฐาน	ชื่อรายวิชาเพิ่มเติม
ภาษาไทย	ภาษาไทย 1 ภาษาไทยพื้นฐาน 1	เสริมภาษาไทย 1 หลักภาษาไทย วรรณกรรมท้องถิ่น
คณิตศาสตร์	คณิตศาสตร์ 1 คณิตศาสตร์ พื้นฐาน 1	เสริมคณิตศาสตร์ 1 คณิตคิดเร็ว
วิทยาศาสตร์	วิทยาศาสตร์ 1 วิทยาศาสตร์ ทั่วไป 1 วิทยาศาสตร์กายภาพ 2	เคมี 2 ชีววิทยา 3 อาหารเพื่อ สุขภาพ สนุกสนานของเล่น วิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ เพิ่มเติม 3
สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม	- สังคมศึกษา 1 พرهพุทธศาสนา 1 - ประวัติศาสตร์ 1	ชีวประวัตินุกดลสำคัญ จะเชิงเทราบ้านเรา
สุขศึกษาและพลศึกษา	สุขศึกษาและพลศึกษา 3 สุข ศึกษา 1 พลศึกษา 2	เสริมสุขศึกษา ยืดหยุ่น 3 โภชนาการ นวยไทย ตะกร้อ
ศิลปะ ศิลปะ 1	ทัศนศิลป์ 3 ดนตรีและ นาฏศิลป์ 1	คาดเด้นเล่นสาย ดนตรีไทย วาก ภาพ 1 นาฏศิลป์สร้างสรรค์
การงานอาชีพ และ เทคโนโลยี	การงานอาชีพและเทคโนโลยี 1 การงาน 2 งานเกษตร 1 งานช่าง 2 เทคโนโลยี 2	การแปรรูปอาหาร การแกะสลัก การใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ไมโคร ซอฟต์แวร์
ภาษาต่างประเทศ	ภาษาอังกฤษ 1 อังกฤษพื้นฐาน 1	อังกฤษพัง-พูด 1 ภาษาญี่ปุ่น เบืองตัน ภาษาญี่ปุ่นพัง-พูด ภาษาจีน 1 ภาษาจีน 2

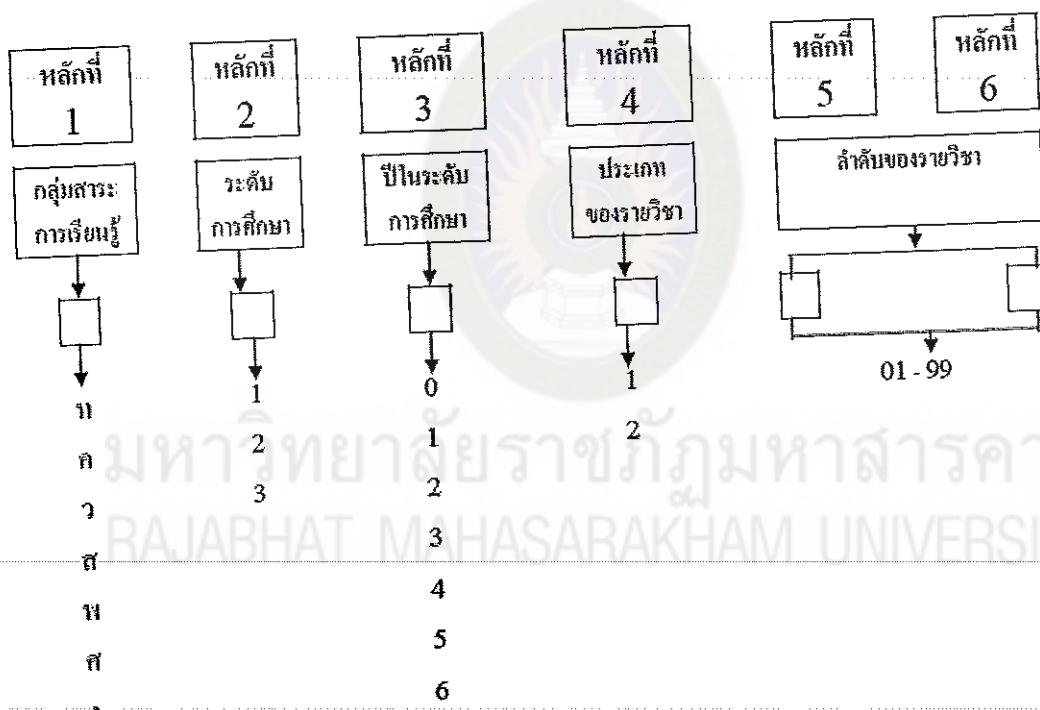
การกำหนดรหัสวิชา

เพื่อให้เกิดความสะดวกและความเข้าใจตรงกันในการสื่อสาร สถานศึกษาจำเป็นต้อง

กำหนดรหัสวิชาอย่างเป็นระบบ

ระบบบริหารสาขาวิชา

การกำหนดรหัสวิชาการใช้ตัวเลขอารบิก เพื่อสื่อสารและการจัดทำเอกสารหลักฐาน
การศึกษาระบบทั่วไปรายวิชาพื้นฐานและรายวิชาเพิ่มเติม ตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วยตัวอักษรและตัวเลข 6 หลัก ดังนี้

แผนภาพที่ 5 การกำหนดรหัสวิชา

หลักที่ 1 เก็บรวบรวมตัวอักษรและคงคุณสาระการเรียนรู้ คือ

๗๘๖ ฉบับสุรัตน์เรียนรักษาไทย

๕. จัดการเรียนรู้ทักษะภาษาไทย

๕. ห้ามนำสัตว์เลี้ยงเข้าสู่สถานศึกษา ศาสนสถาน และวัดนันดรธรรม

๓ หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้ทางวิชาชีพและอาชีวศึกษา

ພໍາມາຍຄົງ ກຄວມສາරະກາເຮັດນູ້ງໝາຍ

ง หมายถึง กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

1. รายการหัสด้วยกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศที่จะนำไปใช้แทน □ ดังนี้

ก หมายถึง ภาษาเก่าดั้ง

ข หมายถึง ภาษาเขมร

จ หมายถึง ภาษาจีน

ช หมายถึง ภาษาอังกฤษ

ญ หมายถึง ภาษาญี่ปุ่น

ต หมายถึง ภาษาเวียดนาม

น หมายถึง ภาษาลาติน

บ หมายถึง ภาษาบาลี

ป หมายถึง ภาษาสเปน

ฟ หมายถึง ภาษาฝรั่งเศส

ม หมายถึง ภาษาญี่ปุ่น

ย หมายถึง ภาษาเยอรมัน

ร หมายถึง ภาษาอาหรับ

ล หมายถึง ภาษาลาว

อ หมายถึง ภาษาอังกฤษ

ษ หมายถึง ภาษาชีนกุ

2. กรณีที่มีสถานศึกษาได้จัดทำรายวิชาภาษาต่างประเทศอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาทำเรื่องเสนอสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อกำหนดรหัสตัวอักษรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศเพิ่มเติมและประกาศให้สถานศึกษาทั่วประเทศได้รับทราบ และใช้ให้ตรงกัน

หลักที่ 2 เป็นรหัสตัวเลขแสดงระดับการศึกษาในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย สะท้อนระดับความรู้และทักษะในรายวิชาที่กำหนดไว้ คือ

1 หมายถึง รายวิชาระดับประถมศึกษา

2 หมายถึง รายวิชาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

3 หมายถึง รายวิชาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

หลักที่ 3 เป็นรหัสตัวเลขแสดงปีที่เรียนของรายวิชา ซึ่งสะท้อนระดับความรู้และทักษะในรายวิชาที่กำหนดไว้ในแต่ละปี คือ

๐ หมายถึง รายวิชาที่ไม่กำหนดปีที่เรียน จะเรียนปีใดก็ได้ในระดับ ประถมศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

1 หมายถึง รายวิชาที่เรียนในปีที่ ๑ ของระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น

และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ป.๑ ม.๑ และ ม.๔)

2 หมายถึง รายวิชาที่เรียนในปีที่ ๒ ของระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น

และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ป.๒ ม.๒ และ ม.๕)

3 หมายถึง รายวิชาที่เรียนในปีที่ ๓ ของระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น

และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ป.๓ ม.๓ และ ม.๖)

- 4 นายถึง รายวิชาที่เรียนในปีที่ 4 ของระดับประถมศึกษา (ป.4)
 - 5 นายถึง รายวิชาที่เรียนในปีที่ 5 ของระดับประถมศึกษา (ป.5)
 - 6 นายถึง รายวิชาที่เรียนในปีที่ 6 ของระดับประถมศึกษา (ป.6)

หลักที่ 4 เป็นรหัสตัวเลขแสดงประเภทของรายวิชา คือ

- 1 หมายถึง รายวิชาเพื่อนฐาน
 - 2 หมายถึง รายวิชาเพิ่มเติม

หลักที่ 5 และหลักที่ 6 เป็นรหัสตัวเลขแสดงลำดับของรายวิชาแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในปี/ระดับการศึกษาเดียวกัน ในระดับประถมศึกษานั้นยังคงใช้ตัวอนตัน หรือมีชัยมีคณาตุนปลาย มีจำนวนตั้งแต่ 01-99 ดังนี้

รายวิชาที่กำหนดคือปีที่เรียน ให้นับรหัสหลักที่ 5-6 ต่อเนื่องในปีเดียวกัน หากจัดรายวิชาเป็นรายภาค ให้กำหนดเรียงลำดับรายวิชาในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกันให้เสร็จสิ้นในภาคเรียนแรกก่อน แล้วจึงกำหนดต่อในภาคเรียนที่สอง

รายวิชาที่ไม่กำหนดคปท.เรียน ให้นับรหัสลักษณ์ 5-6 ต่อเนื่องในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

ทั้งนี้ รหัสหลักที่ 5 และหลักที่ 6 ของรายวิชาเพิ่มเติม ระดับมัธยศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ให้กำหนดรหัสวิชา เป็นช่วงลำดับ คันนี้

กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์

ลำดับที่ 01 - 19 หมายถึง รายวิชาในกลุ่มฟิสิกส์

คำอธิบายที่ 21 - 39 หมายถึง รายวิชาในกลุ่มเคมี

คำอธิบายที่ 41 - 59 หมายถึง รายวิชาในกลุ่มชีววิทยา

ลำดับที่ 61 - 79 หมายถึง รายวิชาในกลุ่มโลกและอวกาศ

ลำดับที่ 81 - 99 นายถึง รายวิชาในกลุ่มวิทยาศาสตร์อื่น ๆ

กิจกรรมเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ 1) กิจกรรมแนว

โดยพิจารณาจากโครงสร้างเวลาเรียนที่กำหนด
ให้ตรงกับสังคมและสาธารณูปโภคที่มีอยู่

และ 3) ทางกรรรมนักเรียนในชั้นเรียน ให้ความสนใจและเข้าใจในหัวข้อที่สอน พร้อมทั้งพิจารณาความต้องการและจุดเน้นในหลักสูตรแกนกลาง และเป้าหมาย/จุดเน้นของห้องถัน พร้อมทั้งพิจารณาความต้องการและจุดเน้นของสถานศึกษา เพื่อจัดเวลาเรียนให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง หลักสูตรแกนกลาง ได้กำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีละ 120 ชั่วโมงและชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 360 ชั่วโมง จำนวนเวลาที่กำหนด เป็นเวลาร่วมใน การปฏิบัติกรรมแบบแนว กิจกรรมนักเรียน และกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณะประโยชน์ ใน

ส่วนของกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณูปะโยชน์นี้ หลักสูตรแกนกลางระบุให้สถานศึกษา
จัดสรรเวลาให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมดังนี้

ระดับประถมศึกษา (ป.1-6) รวม ๖ ปี จำนวน ๖๐ ชั่วโมง

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ม.1-3) รวม ๓ ปี จำนวน ๔๕ ชั่วโมง

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.4-6) รวม ๓ ปี จำนวน ๖๐ ชั่วโมง

จากโครงสร้างเวลาเรียนดังกล่าว สถานศึกษาสามารถพิจารณาจัดแบ่งจำนวนเวลาสำหรับ
ผู้เรียนแต่ละระดับชั้นปฏิบัติกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณูปะโยชน์ได้ตามความเหมาะสม และ
อาจจัดให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมดังกล่าวในบางช่วงของลูกเสือ เนตรนารี บุกวากชาด หรือกิจกรรม
ชุมนุมต่างๆ ก็ได้ นอกจากนั้นยังสามารถสอดแทรกในการเรียนการสอนรายวิชาต่างๆ โดยมี
หลักฐานที่สามารถยืนยันเวลาที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมดังกล่าวครบตามเวลาที่สถานศึกษากำหนด
พร้อมทั้งการประเมินการปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน

การจบหลักสูตรในแต่ละระดับ ผู้เรียนจะต้องเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแต่ละประเภท

ดังนี้

ระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น จัดให้ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว

2. กิจกรรมนักเรียน

2.1 สุกเสื่อ เนตรนารี บุกวากชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์

2.2 ชุมนุม ชมรม

ผู้เรียนต้องเข้าร่วมและได้รับการประเมินกิจกรรมทั้ง 2.1 และ 2.2

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณูปะโยชน์

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จัดให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมกิจกรรมดังนี้

1. กิจกรรมแนะแนว

2. กิจกรรมนักเรียน

2.1 สุกเสื่อ เนตรนารี บุกวากชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ หรือนักศึกษาวิชาทหาร

2.2 ชุมนุม ชมรม

ผู้เรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมทั้ง 2.1 และ 2.2 หรือเลือกอย่างใดอย่างหนึ่งได้ตามความ

เหมาะสม

3. กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณูปะโยชน์

การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

การกำหนดเวลาเรียน

หลักสูตรแกนกลาง ได้กำหนดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน และเงื่อนไขในการกำหนดเวลาเรียนสำหรับสถานศึกษาเพื่อประกอบการพิจารณาในการจัดเวลาเรียนของสถานศึกษาไว้ดังนี้

ระดับประถมศึกษา สามารถปรับเปลี่ยนพื้นฐานของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนรวมตามที่กำหนดไว้ในโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐาน และผู้เรียนต้องมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนด

ระดับมัธยมศึกษา ต้องจัดโครงสร้างเวลาเรียนพื้นฐานให้เป็นไปตามที่กำหนดและ สอดคล้องกับเกณฑ์การจบหลักสูตรสำหรับเวลาเรียนเพิ่มเติม ทั้งในระดับประถมศึกษาและ มัธยมศึกษา ให้จัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติมหรือกิจกรรมเพิ่มเติม โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับความพร้อม จุดเน้นของสถานศึกษาและเกณฑ์การจบหลักสูตร เอกสารระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3 สถานศึกษาอาจจัดให้เป็นเวลาสำหรับสาระการเรียนรู้พื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและ กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์

จากข้อกำหนดดังกล่าว สถานศึกษามาตรฐานจัดโครงสร้างเวลาเรียนให้เหมาะสมกับ บริบทของตน ได้อย่างหลากหลาย โดยพิจารณาจาก

ความพร้อมของสถานศึกษา : ในส่วนของความพร้อมนี้ สถานศึกษาต้องพิจารณา จำนวนครุผู้สอนในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอน ห้องเรียนและสถานที่ สำหรับใช้เรียน งบประมาณ ทรัพยากรต่างๆ ที่จะเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีบุคลากร และครุผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้เพียงพอ อาจมีรูปแบบของโครงสร้าง หลักสูตร/เวลาเรียนแตกต่างจากสถานศึกษานิดเด็กที่มีข้อจำกัดในเรื่องต่างๆ

ความต้องการ/ จุดเน้นของสถานศึกษา: ความต้องการและจุดเน้นของสถานศึกษาที่เป็น สิ่งสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาประกอบการจัดโครงสร้างหลักสูตร/ เวลาเรียน สถานศึกษาอาจจัด โปรแกรมการเรียนที่เน้นภาษาต่างประเทศ หรือโปรแกรมการเรียนที่เน้นวิทยาศาสตร์ ซึ่งโครงสร้าง หลักสูตร/เวลาเรียนของโปรแกรมเหล่านั้นย่อมแตกต่างกัน หรือสถานศึกษาที่อยู่ในเมืองใหญ่ ย่อม มีโครงสร้างหลักสูตรแตกต่างจากสถานศึกษาที่ต้องอยู่บ้านโดยหรือบนบท เป็นต้น

ความต้องการของผู้เรียน : ความต้องการของผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งต่อ การจัดโครงสร้างหลักสูตร/ เวลาเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้เรียน บางกลุ่มอาจต้องการเรียนต่อในระดับอุดมศึกษาในสาขาต่างๆ แต่ก็มีบางกลุ่มที่ต้องการเตรียมพร้อม

สำหรับการออกไปประกอบอาชีพ เป็นต้น สถานศึกษาจึงควรมีการสำรวจความต้องการของผู้เรียน เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาด้วย

เงื่อนไขการจัดโครงสร้างเวลาเรียนดังกล่าวข้างต้น หากโรงเรียนระดับประถมศึกษาบางแห่งที่ต้องการเน้นการอ่านออก เขียน ได้ และคิดคำนวณ ก็อาจปรับเกลี่ยเวลาของกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นเพิ่มมาเพิ่มในภาษาไทย และคณิตศาสตร์ได้ แต่ทั้งนี้เวลาเรียนรวมทั้งสิ้นต้องอยู่ในกรอบเวลาที่กำหนดไว้ในโครงสร้างหลักสูตรแกนกลาง

ในโครงสร้างหลักสูตรทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตัววัดเดียวกับรายวิชาจะกำหนดหรือไม่ก็ได้ขึ้นอยู่กับการออกแบบของสถานศึกษา เนื่องจากไม่มีผลใด ๆ กับการดำเนินการ รายวิชาเพาะรหัสตัวเลขของรายวิชาระบุปีที่เรียน และเรียงลำดับรายวิชาของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ในแต่ละภาคหรือปีการศึกษาไว้แล้ว

การจัดทำคำอธิบายรายวิชา

เมื่อสถานศึกษากำหนดรายวิชาที่จะเปิดสอนในแต่ละปี/ ภาคเรียน เรียบร้อยแล้ว จะต้องเขียนคำอธิบายรายวิชา ทั้งรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชาเพิ่มเติมไว้ในหลักสูตรสถานศึกษาด้วย เพื่อเป็นประโยชน์ในการสื่อสารแก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งครุภัณฑ์สอนแต่ละระดับชั้น และบุคคลภายนอก หรือใช้ประโยชน์ในการเทียบโฉนด คำอธิบายรายวิชาประกอบด้วย รหัสวิชา ชื่อรายวิชา กลุ่มสาระการเรียนรู้ระดับชั้น เวลาเรียน/หน่วยกิต พร้อมทั้งคำอธิบายให้ทราบว่าเมื่อเรียนรายวิชานี้แล้วผู้เรียนจะมีความรู้ทักษะ คุณลักษณะหรือเจตคติอะไร ซึ่งอาจระบุให้ทราบถึงกระบวนการเรียนรู้ หรือประสบการณ์สำคัญที่ผู้เรียนจะได้รับด้วยก็ได้ ส่วนท้ายของคำอธิบายรายวิชาให้ใส่รหัสตัวชี้วัด (รายวิชาพื้นฐาน) หรือผลการเรียนรู้ (รายวิชาเพิ่มเติม) กำกับไว้ด้วย

กำหนดเกณฑ์การจบหลักสูตร ประเมินและเอกสารการวัดและประเมินผล

กำหนดเกณฑ์การจบหลักสูตร คณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษาพึงศึกษาเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในส่วนของโครงสร้างเวลาเรียนและเกณฑ์การจบหลักสูตรว่า มีข้อกำหนดและเงื่อนไขอะไรบ้าง พร้อมทั้งพิจารณาโครงสร้าง หลักสูตรสถานศึกษา เพื่อกำหนดเกณฑ์การจบหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกัน ทั้งการจบระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เกณฑ์ดังกล่าวจะ ต้องระบุไว้ในเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาด้วย

จัดทำระเบียบว่าด้วยการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบ จัดการศึกษา จะต้องจัดทำเอกสารว่าด้วยระเบียบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายถือปฏิบัติร่วมกัน เช่น ระเบียบเกี่ยวกับการตัดสินผลการเรียน การ

ซุ่มเสริม การเลื่อนชั้น การตกชั้น การรายงานผลการเรียน เป็นต้น สาระของระเบียบดังกล่าว จะต้องกำหนดให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหลักสูตรสถานศึกษา โดยอยู่บนพื้นฐานของนโยบายด้านการเรียนการสอนและการวัดประเมินผลการเรียนรู้ของ สถานศึกษาและหลักวิชาการด้านการวัดประเมินผลการเรียนรู้

ตัวอย่างเช่น การกำหนดเรื่องการตัดสินผลการเรียน สิ่งที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางจะเป็น เกณฑ์ที่กว้างๆ และมีหลายข้อที่ระบุให้เป็นไปตาม “เกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด” นั่นหมายความว่า สถานศึกษามีบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจกำหนดเกณฑ์ดังกล่าว โดยคำนึงถึงบริบท ความ พร้อม และความต้องการของสถานศึกษา และนำข้อเสนอแนะ หรือ แนวทางที่นำเสนอไว้ในเอกสาร แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ประกอบการพิจารณาเพื่อกำหนดเกณฑ์ต่างๆ ให้ เหมาะสมหรือหากสถานศึกษาจะพัฒนาแนวปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพขึ้นเอง ก็ย่อมสามารถทำได้

จัดทำเอกสารบันทึกผลและรายงานผลการเรียนรู้ สถานศึกษา ต้องจัดทำเอกสารหลักฐาน เพื่อแสดงผลการเรียนรู้ ได้แก่ 1. ระเบียนแสดงผลการเรียน 2. ประกาศนียบัตร และ 3. แบบรายงาน ผู้สำเร็จการศึกษา โดยใช้แบบพิมพ์ที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด นอกจากนั้น สถานศึกษาควรจะ จัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาเพื่อบันทึกผลการประเมิน และข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับผู้เรียน เอกสาร บันทึกผลและรายงานผลการเรียนรู้ เป็นสิ่งจำเป็นในการใช้สำหรับเก็บข้อมูลผลการเรียนเพื่อเป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียน และเพื่อรายงานให้ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบเพื่อ ตรวจสอบและให้ความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนต่อไป

การดำเนินการระดับชั้นเรียน

ในระดับชั้นเรียนครุผู้สอนแต่ละคนมีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำโครงสร้างรายวิชา และออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งในทางปฏิบัติแล้วหารายวิชาใดมีผู้สอนมากกว่าหนึ่งคน ครุอาจ ร่วมมือกันทำงานเป็นทีม เพื่อวางแผนและออกแบบการเรียนการสอนให้มีคุณภาพและ ประสิทธิภาพ

การจัดทำโครงสร้างรายวิชา

รายวิชาแต่ละรายวิชานั้นประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้ท้ายหน่วยซึ่งให้วางแผนและ ออกแบบไว้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย ดังนี้เพื่อที่จะช่วยให้ผู้สอน และผู้เกี่ยวข้อง ออกแบบไว้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมาย ดังนี้เพื่อที่จะช่วยให้ผู้สอน และผู้เกี่ยวข้อง ให้ทราบว่ารายวิชา เก็บรวบรวมของแต่ละรายวิชา จำเป็นต้องมีการจัดทำโครงสร้างรายวิชา เพื่อให้ได้ทราบว่ารายวิชา นั้นประกอบด้วยหน่วยการเรียนรู้จำนวนเท่าใด เรื่องใดบ้าง แต่ละหน่วยพัฒนาให้ผู้เรียนบรรลุ ตัวชี้วัด โดยใช้เวลาในการจัดการเรียนการสอนเท่าใด สำคัญการเก็บคะแนนของรายวิชานั้นเป็น อย่างไร

หน่วยการเรียนรู้บูรณาการ

หน่วยการเรียนรู้นางหน่วยอาจเป็นหน่วยที่บูรณาการข้ามกลุ่มสาระการเรียนรู้ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ลักษณะนี้ ครูผู้สอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องควรร่วมกันออกแบบและวางแผนการสอนและการวัดประเมินผลหน่วยนี้ ร่วมกัน ดังต่อไปนี้ หน่วยการเรียนรู้ “บ้านเรา” เป็นหน่วยการเรียนรู้ที่บูรณาการ 3 รายวิชา คือ 1) สุขศึกษา 2) ภาษาไทย และ 3) การงานอาชีพและเทคโนโลยี ครูที่รับผิดชอบสอนรายวิชาที่เกี่ยวข้อง ควรได้มีการวางแผนร่วมกันในการออกแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับหน่วยนี้ สำหรับการประเมินผลนี้ เกณฑ์ที่ใช้ประเมินตามตัวชี้วัดของรายวิชาได้ คือ นำคะแนนกลับไปรายงานในรายวิชานั้น

การส่งเสริมสนับสนุนระดับสถานศึกษา

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน จึงจำเป็นต้องจัดมาตรการส่งเสริม สนับสนุนการใช้หลักสูตรในด้านต่างๆ ที่สำคัญได้แก่

การพัฒนาบุคลากร

การพัฒนาบุคลากรมีความสำคัญมากต่อการพัฒนาหลักสูตรและใช้หลักสูตร ซึ่งในที่สุดจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาและใช้หลักสูตรแบบอิงมาตรฐานให้ประสบความสำเร็จ สถานศึกษาจะต้องพัฒนาบุคลากรอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง เน้นการสร้างความเข้าใจแก่ครู และบุคลากรทางการศึกษาให้ปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการวัดประเมินผลโดยมีมาตรฐานและตัวชี้วัดเป็นปีหมาย การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ การฝึกทักษะการทำงานร่วมกันเป็นทีม รูปแบบการพัฒนาบุคลากร จะต้องใช้การนิเทศทั้งแบบกถุน และเป็นรายบุคคล โดยการสอนแนะ (Coaching) การศึกษาดูงาน การฝึกอบรม และจะต้องได้รับการประเมินผลเป็นระยะๆ เพื่อปรับปรุงการพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพสถานศึกษาควรกำหนดขั้นตอนการพัฒนาบุคลากร ดังนี้

1. มองหมายให้มีคุณภาพทำงานด้านการพัฒนาบุคลากร ซึ่งต้องดำเนินงานและมีบทบาทใน

เรื่องนี้อย่างจริงจัง และต่อเนื่อง

2. ประเมินความต้องการ ความจำเป็นในการพัฒนาบุคลากร และวางแผนการพัฒนา

บุคลากรให้เป็นรูปธรรม ทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะยาว

3. ดำเนินการพัฒนาบุคลากรตามแผน ซึ่งอาจดำเนินการได้ในหลายลักษณะ เช่น การ

ประชุมสัมมนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน โดยเฉพาะเน้นการพัฒนาครูผู้สอนซึ่งเป็นตัวจักรที่สำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรไปใช้ ทุรჯต้องสามารถจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้อง

กับความมุ่งหมายของหลักสูตร และการเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสม สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้การนำหลักสูตรไปใช้บรรลุเป้าหมาย

4. ส่งเสริม สนับสนุนให้มีมุม หรือศูนย์รวมความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้แบบอิงมาตรฐาน เพื่อการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง

5. ส่งเสริมให้ครุ่นโถม ให้โอกาสเข้าอบรม และเปลี่ยนความรู้อย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารจะต้องเป็นที่ปรึกษาของครุ่นโถมที่มีปัญหาทางด้านวิชาการหรือบริหารจัดการ และควรจัดให้มีการประชุมเพื่อแก้ปัญหา ตลอดจนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแสวงหาวิธีการใช้หลักสูตรให้มีประสิทธิภาพ

การสนับสนุนงบประมาณ ทรัพยากร

การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้แบบอิงมาตรฐาน เป็นการปรับกระบวนการทัศน์การจัดหลักสูตรการสอนที่แตกต่างไปจากเดิม จำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องจัดทรัพยากรและปัจจัยที่เอื้อต่อการส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จต่อการนำหลักสูตรไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่

จัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับการพัฒนาหลักสูตร และติดตามประเมินผล การใช้หลักสูตร รวมทั้งงบประมาณเพื่อใช้ในการพัฒนาบุคลากร และจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ

ส่งเสริมสนับสนุนให้มีสื่อวัสดุอุปกรณ์และเอกสารต่างๆ อย่างเพียงพอ เป็นปัจจัยบัน្ត และสอดคล้องกับความต้องการ ให้มีห้องเรียน สถานที่เรียน และห้องพิเศษต่างๆ อย่างเพียงพอ เช่น ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ ห้องเรียนคอมพิวเตอร์ โรงฟิติกาน ห้องสมุด แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ห้องประชุมขนาดต่างๆ สนามกีฬา และโรงยิมเป็นต้นจัดสรรงบการใช้ทรัพยากรของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมและคุ้มค่า โดยเฉพาะด้านการใช้อาคารสถานที่ต่าง ๆ เช่น ดำเนินถึงขนาดของห้องเรียนและจำนวนห้องเรียน ห้องสมุด ที่เอื้ออำนวยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการ

บริหารทรัพยากรบุคคลการอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การจัดครุ่นโถมสอนเป็นสิ่งที่จะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ เพราะครุ่นโถมเป็นผู้ที่มีบทบาทอย่างมากในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จึงควรจัดให้ครุ่นโถมสอนตรงตามความรู้ความสามารถ และความสนใจ รวมทั้งการพัฒนาครุ่นโถม ต่อเนื่องตลอดเวลา

การดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม

การจะส่งเสริมให้การจัดทำและใช้หลักสูตรเป็นไปอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆ ภายในสถานศึกษา และสร้างเครือข่ายระหว่างสถานศึกษา ให้ฝ่ายต่างๆ ทั้งผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร ครุ และนักเรียนซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบโดยตรงจากการใช้หลักสูตร ได้มีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนาหลักสูตร และตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสร้างบรรยากาศการร่วมคิด ร่วมทำ สถานศึกษาควรจัดสรรเวลาให้ครุ ได้วางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกัน มีการพูดคุย แลกเปลี่ยนประสบการณ์กัน ทำงานโดยใช้กระบวนการกลุ่ม พยายามลดภาระงานอื่นๆ ของครุ โดยให้มุ่งที่งานสอนเป็นหลัก

สร้างเครือข่ายให้เกิดการมีส่วนร่วม และการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ซึ่งอาจเป็นเครือข่ายภายใน เช่น เครือข่ายผู้ปกครอง หรือเครือข่ายภายนอก เช่นเครือข่ายสถานศึกษา เครือข่ายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งสามารถสนับสนุนและส่งเสริมให้มีทรัพยากรและปัจจัยเพิ่มขึ้นในการบริหารจัดการหลักสูตร ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

การส่งเสริมสนับสนุนทางวิชาการ

ความสำเร็จในการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ขึ้นอยู่กับบรรยากาศทางวิชาการซึ่งสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดขึ้น โดยดำเนินการ ดังนี้

จัดระบบการบริหารงานทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ทั้งเรื่องการจัดกลุ่มผู้เรียนและโครงการที่จะส่งเสริมการเรียนรู้และคุณธรรม การจัดตารางสอนของสถานศึกษา การลงโทษและให้รางวัลผู้เรียน

สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ทั้งห้องสมุด แหล่งการเรียนรู้ มุมค้นคว้าแก่ครุผู้สอนและนักเรียน การพัฒนาสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน

สนับสนุนให้มีระบบข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อใช้ในการพัฒนาหลักสูตร รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ ทรัพยากร เศรษฐกิจ อาชีพ และความต้องการของท้องถิ่นเพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ ครุสามารถนำสภาพปัญหาต่างๆ นูรณาการเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน

ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครุและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อบริหารจัดการความรู้ในส่วนที่เป็นประสบการณ์ในตัวครุ นำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้หรือบริหารห้องเรียนอย่างเหมาะสม อีกทั้งเป็นการส่งเสริมให้มีการพัฒนาทักษะกระบวนการทำงานเป็นทีม

ส่งเสริมสนับสนุน ให้มีการนำเสนอด้วยเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เพื่อถ่ายทอด
ประสบการณ์ให้เพื่อนครู และบุคลากรทางการศึกษา ได้เรียนรู้นวัตกรรมใหม่ๆ อีกทั้งยังเป็นการ
ส่งเสริมความเป็นนักวิชาการแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาอีกด้วย

การกำกับดูแลคุณภาพระดับสถานศึกษา

เพื่อสร้างความมั่นใจแก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนว่า ผู้เรียน ได้รับการพัฒนาให้มี
คุณภาพตามที่คาดหวังตามที่กำหนดในมาตรฐานการเรียนรู้ และเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนตามความ
คาดหวังของสถานศึกษา การกำกับดูแลคุณภาพของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการนำ
หลักสูตรไปใช้จึงเป็นสิ่งจำเป็น สถานศึกษามาตรดำเนินการ ได้หลายแนวทาง ได้แก่

การนิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตร

การนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตร เป็นกระบวนการสำคัญที่สถานศึกษาใช้ในการควบคุม
คุณภาพ โดยใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการติดตาม เช่น การ
ตรวจสอบยิ่งและการสังเกตการณ์ในชั้นเรียน การสอนแนะ (Coaching) การตรวจแผนการจัดการ
เรียนรู้ การบันทึกรายงานหลังการสอน การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น สถานศึกษา
ควรจัดให้มีแผนนิเทศ กำกับ ติดตาม การใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ ดำเนินการให้กระบวนการ
นิเทศเป็นวัฒนธรรมในการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา บนพื้นฐานความรู้สึกที่เป็น
กัลยาณมิตร มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และยอมรับการเปลี่ยนสถานภาพระหว่างการเป็น
ผู้นิเทศและเป็นผู้รับการนิเทศ ซึ่งจะเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เพื่อให้เกิดระบบการนิเทศ ติดตาม ที่เป็น
กัลยาณมิตรดังกล่าวแล้วการดำเนินการดังนี้

ร่วมกันกำหนดความต้องการในการรับการนิเทศ หรือกำกับ ติดตาม เพื่อผู้ระหว่างมีให้
คุณภาพการจัดทำและใช้หลักสูตรเกิดปัญหา อุปสรรคและส่งผลกระทบต่อคุณภาพผู้เรียน

สร้างความเข้าใจและทัศนคติเกี่ยวกับการนิเทศ ติดตามการใช้หลักสูตร ในเชิงบวกแก่ครู
และบุคลากรทางการศึกษาว่า มิได้เป็นกระบวนการจับผิด แต่เป็นกระบวนการคุ้มครองและช่วยเหลือ
เพื่อให้การใช้หลักสูตรที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ

กำหนดข้อตกลงเพื่อการขับเคลื่อน การนิเทศติดตามร่วมกัน และมีแผนการดำเนินการอย่าง
ชัดเจน เป็นรูปธรรม

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการให้มีการนิเทศ ติดตาม อย่างเป็นระบบ ครอบงำ ทั้งใน
ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา อย่างต่อเนื่องและครอบคลุม

การประกันคุณภาพภายใน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒ กำหนดให้สถานศึกษามีการ

จัดระบบการประกันคุณภาพภายใน และการเตรียมความพร้อมสำหรับประกันคุณภาพภายนอก เป็นระบบควบคุมคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นกลไกสำคัญในการสร้างความมั่นใจต่อพ่อแม่ผู้ปกครอง และชุมชนว่าจะสามารถจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สถานศึกษาต้องจัดระบบประกันคุณภาพที่เน้นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ดังนั้นต้องมีการดำเนินการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง โดยมีแผนพัฒนาคุณภาพ มีเป้าหมายการพัฒนาที่ชัดเจน แผนปฏิบัติการต้องเน้นผลคุณภาพผู้เรียน มีการรายงานผลเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง และนำผลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน

การวิจัย และติดตามผลการใช้หลักสูตร

การวิจัยจะเป็นที่มาของข้อมูลที่ว่าสารที่แม่นตรง แสดงจุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา สาเหตุ และแนวทางปรับปรุงพัฒนาให้สถานศึกษาระดับหลักสูตรการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพดังนี้ สถานศึกษาควรดำเนินการวิจัย ดังนี้

การวิจัยพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา นุ่งเน้นการวิจัยเพื่อนำผลมาประกอบการพิจารณา ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษาให้เหมาะสม สมดุลลักษณะกับผู้เรียน และความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน เช่น

1. การประเมินตัวหลักสูตร โดยมีหัวข้อในการพิจารณา เช่น ความครบถ้วนขององค์ประกอบหลักสูตร ความสอดคล้องของแต่ละองค์ประกอบ ความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางและกรอบหลักสูตรท้องถิ่น ความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนความเหมาะสมของแนวทางการจัดการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และระบบการวัดและประเมินผล เป็นต้น

2. การประเมินความต้องการจำเป็นในการศึกษาต่อ และการประกอบอาชีพของนักเรียนในอนาคต เพื่อนำมาใช้กำหนด โปรแกรมการเรียน และเวลาเรียน

3. การประเมินความต้องการของพ่อแม่ผู้ปกครอง และชุมชนในการพัฒนาผู้เรียน เพื่อนำมาใช้กำหนด โปรแกรมการเรียน และโครงการต่างๆ

การวิจัย ประเมินผลการใช้หลักสูตร

การประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งสถานศึกษาจะต้องมีความตระหนักรู้ในการปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตรอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านสติปัญญา ร่างกาย คุณธรรม บรรลุตามมาตรฐาน การเรียนรู้ระดับชาติ และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข กระบวนการประเมินผลการ

ใช้หลักสูตรสามารถดำเนินการได้ทั้งระหว่างการใช้หลักสูตร และเมื่อนำหลักสูตรไปใช้เรียนร้อยแล้ว หรือการติดตามจากผลผลิตของหลักสูตร คือ ผู้เรียนที่จบการศึกษาตามหลักสูตรนั้นเองเพื่อให้การประเมินผลการใช้หลักสูตรบรรลุเป้าหมายของการควบคุมคุณภาพสถานศึกษาจัดให้มีการประเมินทั้งระบบ คือ

1. กำหนดให้มีการประเมินการใช้หลักสูตร เป็นกิจกรรมหลักของสถานศึกษา
2. สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการใช้หลักสูตรด้วยตนเองให้เกิดขึ้นกับคณะกรรมการ
3. วางแผนเครือข่ายการทำงาน และมอบหมายงานการประเมินให้กับคณะกรรมการแต่ละคณะดำเนินการประเมินเป็นระยะๆ โดยกำหนดให้ชัดเจนว่าคณะใดต้องประเมินรายการใดบ้าง
4. สรุปผลการประเมิน และนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

การประเมินผลการใช้หลักสูตรมีแนวทางการดำเนินการที่สำคัญคือ พิจารณาองค์ประกอบของหลักสูตรที่จะประเมิน พิจารณาหลักเกณฑ์ที่จะใช้ในการประเมิน ออกแบบการจัดเก็บข้อมูล ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้พิจารณาตัดสินใจในการปรับปรุงหลักสูตร ต่อไปสำหรับประเด็นในการประเมินนั้น สามารถประเมินได้ทั้งเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการใช้หลักสูตร กระบวนการใช้หลักสูตร และผลจากการใช้หลักสูตร อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาควรนิ่งเน้นการประเมินส่วนที่เกี่ยวข้องต่อคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ และการดำเนินถึงทั้งผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ และคุณลักษณะของผู้เรียน สถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญ โดยนำผลการประเมินระดับสถานศึกษาระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ เช่น ผลกระทบ NT, O-net, A-net มาพิจารณาทั้งผลการประเมินในภาพรวม และผลการประเมินที่แยกรายวิชา และแยกรายมาตรฐาน หากผลการประเมินไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่คาดหวัง ควรศึกษาวิเคราะห์เพื่อค้นหาสาเหตุที่แท้จริง ซึ่งสาเหตุย่อมเกิดมาจากปัจจัยและกระบวนการใช้หลักสูตรนั้นเอง จากนั้นจึงหาวิธีแก้ปัญหาเพื่อพัฒนาคุณภาพต่อไป

4. บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 3

การปฏิรูปการศึกษาครั้งยิ่งใหญ่ในประเทศไทย ได้เกิดขึ้นตามเจตนา remodel ของทุกฝ่าย ในสังคมไทย มีการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ คือ ปฏิรูปการเรียนรู้ ปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษา ปฏิรูปครุภาระ อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุน เพื่อการศึกษา ปฏิรูปครุภาระ อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งได้หลอมรวม การศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษา ซึ่งได้หลอมรวม หน่วยงานทางการศึกษา คือ ทบวงมหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และกระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานเดียวกัน คือ กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีโครงสร้างใหม่ เป็นระดับกระทรวงและระดับเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติ ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 กำหนดเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษานั้นมีชื่อว่า กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องการกำหนดและแก้ไขเปลี่ยนแปลงเขตพื้นที่การศึกษาเป็นเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2553: 1-2) มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาและมาตรฐานการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาให้ สอดคล้อง กับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษา แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ห้องถูน
2. วิเคราะห์การจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนทั่วไปของสถานศึกษา และหน่วยงาน ในเขตพื้นที่การศึกษาและแจ้งการจัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้หน่วยงานเข้าต้นรับทราบ รวมทั้ง กำกับ ตรวจสอบ ติดตามการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานดังกล่าว
3. ประสาน ต่อสื่อสาร สนับสนุน และพัฒนาหลักสูตรร่วมกับสถานศึกษาในเขตพื้นที่ การศึกษา

4. กำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และในเขตพื้นที่

การศึกษา

5. ศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และรวมรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาในเขตพื้นที่

การศึกษา

6. ประสานการระดมทรัพยากรด้านต่าง ๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคลเพื่อส่งเสริม สนับสนุน การจัดและพัฒนาการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา
7. จัดระบบการประกันคุณภาพ และประเมินผลสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

8. ประสาน ส่งเสริมสนับสนุน การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งบุคคล องค์กรชุมชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
9. ดำเนินการประสาน ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัย และพัฒนาการศึกษา
10. ประสาน ส่งเสริมการดำเนินงานของคณะกรรมการ และคณะทำงานด้านการศึกษา
11. ประสานการปฏิบัติราชการทั่วไปกับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในฐานะสำนักงานผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ในเขตพื้นที่การศึกษา
12. ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวกับกิจกรรมภายนอกในเขตพื้นที่การศึกษาที่มิได้ระบุให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานโดยแยกจาก หรือปฏิบัติงานอื่นที่ได้รับมอบหมาย
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 ตั้งอยู่ เลขที่ 354 หมู่ที่ 1 ถนนศรีโภสุน ตำบลหัวขาว อำเภอโภสุนพิสัย จังหวัดมหาสารคาม มีพื้นที่ทั้งสิ้น 827.87 ตารางกิโลเมตร จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ลงวันที่ 18 มกราคม 2551 โดยมีผลตั้งแต่วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2551 มีอำเภอในเขตบริการ 4 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอโภสุนพิสัย อำเภอเชียงสัน อำเภอคุ้งคร้าง และ อำเภอชื่นชม มีโรงเรียนในเขตพื้นที่ จำนวน 166 โรงเรียน จำแนกเป็น สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 147 โรงเรียน และโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 9 โรงเรียน มีบุคลากรภายนอกในสำนักงาน เขตพื้นที่ จำนวน 51 คน จำนวนข้าราชการครู 1,574 คน จำนวนนักเรียน 30,486 คน จัดการศึกษา 4 ระดับ ประกอบด้วย ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา 4 ระดับ ประกอบด้วย ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ดำเนินการจัดการศึกษาตลอดสิ้นวันโดยรายสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4.1 วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นองค์กรหลักในการประสาน ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้นักเรียนได้เรียนอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และเก่ง ดี มีความสุขพัฒนาครุและบุคลากรทางการศึกษาให้ให้เป็นมืออาชีพ โรงเรียนมีมาตรฐาน ผู้รับบริการมีความพึงพอใจโดยความร่วมมือของทุกภาคส่วน ภายใต้ กระบวนการคิดสมรรถนะสูง การบริหารการจัดการตามหลักธรรมาภิบาลและมุ่งสู่ความเป็นองค์กรที่มีศักยภาพและมีความสามารถในการแข่งขันในสังคมโลก ปี พ.ศ. 2556

4.2 พัฒนาศักยภาพ

4.2.1 พัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ คุณธรรมนำความรู้

4.2.2 พัฒนาโรงเรียนให้มีความเข้มแข็ง สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตาม

เป้าหมายการศึกษาติดตามความต้องการของห้องเรียน

4.2.3 พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพและมี

คุณภาพชีวิตที่ดี

4.2.4 พัฒนาระบบบริหารการจัดการศึกษาให้เกิดธรรมาภินิบาลภายใต้การกระจายอำนาจ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการตัดสินใจที่ยึดโรงเรียนเป็นฐานนักเรียนเป็นสำคัญ

4.3 เป้าประสงค์

4.3.1 นักเรียนมีคุณภาพ คุณธรรมนำความรู้ มีสุขภาวะที่ดีอยู่ในสังคม ได้อย่างมีความสุข

4.3.2 โรงเรียนมีความเข้มแข็งสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามเป้าหมายของการศึกษาติดตามความต้องการของห้องเรียน

4.3.3 ครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานวิชาชีพมีและคุณภาพชีวิต

ที่ดี

4.3.4 สำนักงานและสถานศึกษามีระบบการบริหารการจัดการศึกษาและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการตัดสินใจที่ยึดโรงเรียนเป็นฐานและนักเรียนเป็นสำคัญ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 มีหน้าที่คุ้มครองและจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งอยู่ในอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย

การศึกษาของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งอยู่ในอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย

พิธีกรรม จำนวน 74 โรงเรียน จำนวน 38 โรงเรียน จำนวน 23 โรงเรียน

จำนวน 12 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 147 โรงเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา)

จำนวน ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 12 โรงเรียน จำนวน 38 โรงเรียน จำนวน 23 โรงเรียน

จำนวน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 2 ระดับ คือ ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษา

แต่ละระดับมีคณะกรรมการซึ่งมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ รับผิดชอบในการจัดการศึกษา

แต่ละระดับมีคณะกรรมการซึ่งมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย

ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบ

วิชาชีพบริหารการศึกษา ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบและครู ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา สถานศึกษา ศิลปะ

และวัฒนธรรม ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น

พื้นฐาน. 2547: 13)

1. กำกับ ดูแล จัดตั้ง ยุบ รวม หรือเลิกสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด
2. ประสาน ส่งเสริม และสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนในเขตพื้นที่การศึกษา
3. ประสานและส่งเสริมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการศึกษา สอดคล้องกับนโยบายและมาตรฐานการศึกษา
4. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์การวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลายในเขตพื้นที่การศึกษา
5. ประกาศรายละเอียดเกี่ยวกับการส่งเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาและการจัดสรรงบประมาณ เข้าศึกษาต่อระหว่างสถานศึกษาที่อยู่ในเขตพื้นที่การศึกษาภาคบังคับ รวมทั้งแจ้งเป็นหนังสือ ให้ผู้ปกครองของเด็กทราบก่อนเด็กเข้าเรียนในสถานศึกษาเป็นเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปี
6. ดำเนินการให้เด็กในวัยการศึกษาภาคบังคับอายุย่างเข้าปีที่เจิดจานถึงอายุย่างเข้าปีที่สิบหก ได้เข้าเรียนในสถานศึกษา
7. จัดการศึกษาเป็นพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สมบัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือเด็กซึ่งไม่สามารถ พึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส หรือเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการศึกษา ภาคบังคับด้วยรูปแบบและวิธีการที่เหมาะสม รวมทั้งการได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก ต่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดตามความจำเป็น เพื่อประกัน โอกาสและความเสมอภาคในการได้รับการศึกษา ภาคบังคับ
8. ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับอำนวยหน้าที่ประธานไว้ข้างต้น
9. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามกฎหมายกำหนดหรือตามที่ได้รับมอบหมายจากอำนวยหน้าที่ทั้ง 9 ข้อ ข้างต้นจะพบว่าอำนวยหน้าที่หลักของคณะกรรมการ ก็คือกำกับดูแล จัดตั้ง ยุบรวม หรือเลิกสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และนออกากันนี้ก็ทำหน้าที่ประธาน ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษา สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องจัดการศึกษาให้เป็นไปและ สอดคล้องกับ เอกสารนี้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักร ไทย พุทธศักราช 2550 พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พระราชบัญญัติระเบียบบริหาร ราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากร ราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากร

ทางการศึกษา พ.ศ. 2547 สถานศึกษาขึ้นพื้นฐานมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้ (คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2550: 71-72)

1. จัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผน ของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาตลอดจนบริบทและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น
2. จัดตั้งบประมาณและรับผิดชอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา
3. พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและความต้องการของนักเรียน ชุมชน และท้องถิ่น
4. จัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสม และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
5. ออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ตามกฎหมายที่กำหนด
6. กำกับ ติดตาม ประเมินผลงานตามแผนงาน โครงการ และประเมินผลการปฏิบัติงานตลอดจนการพิจารณาความดีความชอบ การพัฒนาและการดำเนินการทางวินัยกับข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด
7. ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งปักทอง คุณ บำรุงรักษาใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา
8. จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ความร่วมมือในการประเมิน คุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งการรายงานผลการประเมินผล ต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
9. ส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชนและสร้างความสัมพันธ์กับสถานศึกษาและ สถาบันอื่นในชุมชนและท้องถิ่น
10. ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวกับกิจกรรมภายในสถานศึกษาหรือตามที่ได้รับมอบหมาย และตามที่กฎหมายกำหนด

ระดับสถานศึกษา คือคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผู้แทน ผู้ปกครอง ผู้แทนครุภัณฑ์ ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนคุณย์ก่าของ สถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และ/หรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิและ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับกิจกรรมของโรงเรียน และสนับสนุนและส่งเสริมกิจกรรมของโรงเรียน (ธีระ รุญเจริญ. 2550: 210)

สรุป สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เป็นหน่วยงาน ที่สนับสนุนการจัดการศึกษามีโครงสร้างการบริหาร โดยองค์ความนุκคลตามพระราชบัญญัติระเบียบ บริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2546 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553 ระบุราย อำนาจการบริหารออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษาแต่ละระดับมีคณะกรรมการซึ่งมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาแตกต่าง กันออกไปตามภาระงานที่ได้รับมอบหมาย

ตารางที่ 2 ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคามเขต 3

อำเภอ	จำนวนโรงเรียน	จำนวนผู้บริหาร	จำนวนครู	จำนวนนักเรียน
ไก่สุมพิสัย	74	84	761	12,740
เขียงยืน	38	42	323	5,723
กุดรัง	23	21	127	2,862
ชุมชน	12	10	99	1,952
รวม	147	157	1,310	23,281

ที่มา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 (2554 : 3)

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

สุชาติ กะไชยวัณย์ (2546:69) "ได้ศึกษาปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับ ได้咽喉อยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับ มากมา ไปทางน้อย ได้แก่ ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผล ด้านการดำเนินการ จัดทำสาระของหลักสูตร และด้านการเตรียมความพร้อม เมื่อเบรียบเที่ยบปัญหาการบริหารจัดการ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตราด จำแนกตามประเภทของโรงเรียน พบว่า โดยรวม แตกต่างกันอย่าง ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ พิจารณา เป็นรายด้าน พนว่า ด้านการเตรียมความพร้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ปราณี กระทุ่มເບຕ໌ (2546: 74) ສຶກຍາເວື່ອງປໍ່ຢູ່ທະກສູດຮສຖານສຶກຍາຂອງໄຮງເຮັດນໍາຮ່ວມແລະ ໄຮງເຮັດເຄືອຂ່າຍສັກກົດກົມສຶກຍາ ຈັງຫວັດພຣະນກຮີອຸຮຍາ ພນວ່າ ມີປໍ່ຢູ່ທະກສູດຮສຖານສຶກຍາ ຄື່ອ 1) ການບໍລິຫານແລະການບໍລິການຫຼັກສູດ ກຽມງານທີ່ຈະນຳໃຫ້ຮັບຜິດຈອນທີ່ຈະນຳສອນແລະຈານພິເໝານາກ ແນວທາງການແກ້ປໍ່ຢູ່ທະກສູດຮສຖານ ແລະສາຍສັນສັນການສອນໃຫ້ຮັດເຈນ 2) ຈານດຳເນີນການເຮັດນໍາການສອນທາມຫຼັກສູດ ກຽມງາດຄວາມຮູ້ຄວາມເຂົ້າໃຈວິຊາການດຳເນີນການຈັດທຳແພນການເຮັດນໍ້າ ແນວທາງການແກ້ປໍ່ຢູ່ທະກສູດຮສຖານໃຫ້ກວາມຮູ້ແກ່ກ່ຽວຂ້າງເຈົ້າຢືນຢັນການຈັດທຳແພນການເຮັດນໍ້າ ກຽມງາດຄວາມຮູ້ຄວາມເຂົ້າໃຈຮະບັບການວັດແລະປະເມີນພລອຍ່າງຕ່ອງເນື່ອງ 3) ຈານສັນສັນສັນແລະສ່າງເສີມການໃໝ່ຫຼັກສູດ ຂາດການນິເທັກສາຍໃນອ່າງເປົ້າຮັບຮັນ ແນວທາງການແກ້ປໍ່ຢູ່ທະກສູດຮສຖານສຶກຍາ ອາຈານທີ່ໄດ້ເປັນການນິເທັກສາຍໃນການຕິດຕາມພລການໃໝ່ຫຼັກສູດຮສຖານທີ່ຮັດເຈນ

ພຶກ ທອງສູງ (2546:78) ສຶກຍາເວື່ອງການບໍລິຫານຈັດການຫຼັກສູດຮສຖານສຶກຍາ

ບັນພື້ນຖານໃນໄຮງເຮັດນໍາຮ່ວມແລະໄຮງເຮັດເຄືອຂ່າຍ ສັກກົດສຳນັກງານເຫດພື້ນທີ່ການສຶກຍາສະບູຮີ ແລະ ດພບູຮີ ພນວ່າ 1. ສກພາກປົງປົນຕິຈານເກີຍກັນ ການບໍລິຫານຈັດການຫຼັກສູດຮສຖານໃນໄຮງເຮັດນໍາຮ່ວມແລະໄຮງເຮັດເຄືອຂ່າຍ ສັກກົດສຳນັກງານເຫດພື້ນທີ່ການສຶກຍາສະບູຮີແລະ ດພບູຮີ ໃນ 7 ກາຣົງ ຄື່ອ 1) ກາຣົງຄວາມພຮ້ອມ 2) ກາຣົງຈັດທຳຫຼັກສູດຮສຖານສຶກຍາ 3) ກາຣົງແພນການດຳເນີນການໃໝ່ຫຼັກສູດ 4) ກາຣົງດຳເນີນການບໍລິຫານຈັດການຫຼັກສູດຮສຖານສຶກຍາ 5) ກາຣົງນິເທັ ກຳກັບ ຕິດຕາມ ແລະປະເມີນພລ 6) ກາຣົງສຽງປົງປົນການຈັດທຳຫຼັກສູດຮສຖານສຶກຍາ 7) ກາຣົງປັບປຸງພັດທະນາກະບວນການບໍລິຫານມີການປົງປົນຕິອູ້ໃນຮະດັບນັກງານ ຖື້ນທີ່ການສຶກຍາສະບູຮີແລະ ດພບູຮີ ໂດຍກາພວມ ພນວ່າ ມີກວາມແຕກຕ່າງກັນອ່າງໄນມີນັບສຳຄັນທາງສົດຕິ ເມື່ອພິຈາລະນາເປັນຮາຍດ້ານ ພນວ່າ ກາຣົງຄວາມພຮ້ອມມີກວາມແຕກຕ່າງກັນອ່າງໄນມີນັບສຳຄັນທາງສົດຕິທີ່ຮະດັບ .05 ສ່ວນເອົາ 6 ດ້ານ ແຕກຕ່າງອ່າງໄນມີນັບສຳຄັນທາງສົດຕິ 3. ກາຣົງຈັດອັນດັບປໍ່ຢູ່ທະກສູດຮສຖານສຶກຍາບັນພື້ນຖານໃນໄຮງເຮັດນໍາຮ່ວມແລະໄຮງເຮັດເຄືອຂ່າຍ ສັກກົດສຳນັກງານເຫດພື້ນທີ່ການສຶກຍາສະບູຮີແລະ ດພບູຮີ ໂດຍກາພວມ ພນວ່າ ປໍ່ຢູ່ທະກສູດຮສຖານສຶກຍາບັນພື້ນຖານໃນໄຮງເຮັດນໍາຮ່ວມແລະໄຮງເຮັດເຄືອຂ່າຍ ສັກກົດສຳນັກງານເຫດພື້ນທີ່ການສຶກຍາສະບູຮີແລະ ດພບູຮີ ຢັງການຕິດຕາມການປັບປຸງພັດທະນາກະບວນການບໍລິຫານມີການປົງປົນຕິອູ້ໃນຮະດັບນັກງານ ດ້ານຕ່າງໆ ມີດັ່ງນີ້ 1) ປໍ່ຢູ່ທະກສູດຮສຖານສຶກຍາບັນພື້ນທີ່ການສຶກຍາສະບູຮີແລະ ດພບູຮີ ພນວ່າ ປໍ່ຢູ່ທະກສູດຮສຖານສຶກຍາບັນພື້ນທີ່ການສຶກຍາສະບູຮີແລະ ດພບູຮີ ຢັງການຕິດຕາມການປັບປຸງພັດທະນາກະບວນການບໍລິຫານມີການປົງປົນຕິອູ້ໃນຮະດັບນັກງານ ດ້ານຕ່າງໆ 2) ປໍ່ຢູ່ທະກສູດຮສຖານສຶກຍາບັນພື້ນທີ່ການສຶກຍາສະບູຮີແລະ ດພບູຮີ ຢັງການຕິດຕາມການປັບປຸງພັດທະນາກະບວນການບໍລິຫານມີການປົງປົນຕິອູ້ໃນຮະດັບນັກງານ ດ້ານຕ່າງໆ 3) ປໍ່ຢູ່ທະກສູດຮສຖານສຶກຍາບັນພື້ນທີ່ການສຶກຍາສະບູຮີແລະ ດພບູຮີ ຢັງການຕິດຕາມການປັບປຸງພັດທະນາກະບວນການບໍລິຫານມີການປົງປົນຕິອູ້ໃນຮະດັບນັກງານ ດ້ານຕ່າງໆ 4) ປໍ່ຢູ່ທະກສູດຮສຖານສຶກຍາບັນພື້ນທີ່ການສຶກຍາສະບູຮີແລະ ດພບູຮີ ຢັງການຕິດຕາມການປັບປຸງພັດທະນາກະບວນການບໍລິຫານມີການປົງປົນຕິອູ້ໃນຮະດັບນັກງານ ດ້ານຕ່າງໆ 5) ປໍ່ຢູ່ທະກສູດຮສຖານສຶກຍາບັນພື້ນທີ່ການສຶກຍາສະບູຮີແລະ ດພບູຮີ ຢັງການຕິດຕາມການປັບປຸງພັດທະນາກະບວນການບໍລິຫານມີການປົງປົນຕິອູ້ໃນຮະດັບນັກງານ ດ້ານຕ່າງໆ 6) ປໍ່ຢູ່ທະກສູດຮສຖານສຶກຍາບັນພື້ນທີ່ການສຶກຍາສະບູຮີແລະ ດພບູຮີ ຢັງການຕິດຕາມການປັບປຸງພັດທະນາກະບວນການບໍລິຫານມີການປົງປົນຕິອູ້ໃນຮະດັບນັກງານ ດ້ານຕ່າງໆ

บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการสรุปผลการดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร 7) ปัญหาการปรับปรุงพัฒนากระบวนการ คือ ไม่มีคณะกรรมการหรือผู้รับผิดชอบ

วันเพญ สุขเกษม (2547: 120-121) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษา

ขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวม มีปัญหาการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย แสดงว่าการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนมีการดำเนินการพร้อมที่จะใช้หลักสูตร ผลการเปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา จำแนกตามขนาด โรงเรียน พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีปัญหาไม่แตกต่าง กัน เมื่อจะจากทุกโรงเรียนได้ดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรเป็นไปตามแนวทางเดียวกัน และในปี การศึกษา 2546 ทุกโรงเรียนก็ได้มีการจัดทำหลักสูตรมีการบริหารจัดการหลักสูตรมาระยะหนึ่งแล้ว จึงทำให้ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรของโรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ไม่แตกต่างกัน

กำไล วัชราภิไพบูลย์ (2548: 85) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 ในภาพรวมมีสภาพการปฏิบัติ และปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ระดับปานกลาง การเปรียบเทียบสภาพและปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลพบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาด โรงเรียน ในภาพรวมมีสภาพการปฏิบัติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทุกด้าน และมีปัญหาการปฏิบัติไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ด้านการปรับปรุงพัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แนวทางแก้ไข การบริหารจัดการหลักสูตร มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามที่ระบุไว้ สร้างความตระหนักรู้ให้เห็นความสำคัญของหลักสูตร การวัดผลประเมินผลควรเป็นไปตามสภาพจริงอย่างชัดเจน มีการวางแผนดำเนินการให้หลักสูตร ร่วมคิด ร่วมทำ ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกๆ ฝ่าย รวมถึงมีการสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์ให้เพียงพอ และมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อเป็นข้อมูลในการวางแผนปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

อธุณ รุ่งเรือง (2548:83) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า สภาพและปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมี 3 ด้าน ได้แก่ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา การดำเนินการจัดทำสาระและการใช้หลักสูตรของสถานศึกษา และการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล พบว่า ในภาพรวม มีความคิดเห็น ต่อสภาพการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษาในระดับปานกลาง และมีความคิดเห็นต่อปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จำแนกตาม ขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกัน

กิตติศักดิ์ หนูด้วง (2549 : 79-80) ได้ศึกษาการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา และเปรียบเทียบความคิดเห็นในการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า

1. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครุภู่สอนที่มีต่อการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาทั้งโดยภาพรวมและรายค่าน้อยในระดับมาก
2. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครุภู่สอนที่มีต่อการดำเนินการบริหารการจัดการหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ความคิดเห็นของผู้บริหารและครุภู่สอนในการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
4. ความคิดเห็นของครุภู่สอนในการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วีระวัฒน์ เพ็ชรรถกร (2549: 122-123) ได้ศึกษาปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาในภาคตะวันออก พบว่าโรงเรียนขนาดเล็กพบปัญหาสำคัญอันดับแรก คือ ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตร ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กมีบุคลากรจำกัด ขาดการระดมความคิดเห็นทำให้ประสบปัญหาพื้นฐานในการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาในด้านการวางแผนดำเนินการ ส่วนโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่ พนปัญหาอันดับแรก คือ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล ทั้งนี้

เนื่องจากประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ที่ผ่านมาทำให้สถานศึกษาต้องสร้างหลักสูตรของตนเองที่เรียกว่าหลักสูตรสถานศึกษา ทำให้ผู้บริหารและครุต้องทำหน้าที่เป็นผู้พัฒนาหลักสูตร ซึ่งหมายถึง การสร้าง การใช้ และการปรับปรุงหลักสูตร นอกเหนือจากหน้าที่ในการสอนซึ่งเป็นเรื่องใหม่สำหรับบุคลากรในสถานศึกษาที่ต้องระดมความคิดในการดำเนินการ บริหารจัดการหลักสูตรให้มีคุณภาพ จึงทำให้ครุศาสตร์ความมั่นใจ และประสบปัญหาในการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ผู้บริหาร ผู้นิเทศ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ หลักสูตรไม่ชัดเจน มีความรู้ไม่เพียงพอที่จะให้กำแห่งนำ ตลอดจนผู้นิเทศภายนอกให้คำปรึกษา นิเทศ กำกับติดตาม แนะนำ ไม่ต่อเนื่อง

วีโรมน์ อินท Hoch (2550: 105) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานในสถานศึกษา โรงเรียนชลกัลยานุกูล แสนสุข จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงาน มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา และด้านจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เนื่องมาจากโรงเรียนชลกัลยานุกูล แสนสุข มีการกำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผล เกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้งานไม่เป็นระบบ มีปัญหาเกี่ยวกับการจัดระบบสารสนเทศของโรงเรียน ขาดการประชุมรีเ不像และทำความเข้าใจระหว่างครุ และผู้ปกครอง ใน การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ผู้ปกครอง นักเรียน หน่วยงาน องค์กร ในชุมชนทุกฝ่าย ได้รับทราบและขอ ความร่วมมือยังคงไปไม่ทั่วถึงกลุ่มเป้าหมาย

สุชาตินี แวนญญาติ (2550:90) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษา ของโรงเรียนเทคโนโลยีในจังหวัดขอนแก่น ผลวิจัยพบว่า สภาพปัญหา การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา โดย ลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การสรุปผลการดำเนินงานบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษา การศึกษาปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ของโรงเรียนเทคโนโลยี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาโดยลำดับค่าเฉลี่ย พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยของปัญหา สูงสุด คือ การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา รองลงมา คือ การวางแผนการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษา ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยของปัญหาต่ำสุด คือ การปรับปรุงและพัฒนาระบวนการ บริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา การเบรเยนเพิยบสภาพและปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตร สถานศึกษา จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน

สันทัด น้อมถ่อง (2551:96-98) ได้ศึกษาปัญหาในการดำเนินงานบริหารหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร (นำหลักสูตรไปใช้) รองลงมา คือ ด้านการเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลด้านการจัดทำ สาระของหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการสรุปผลการดำเนินงาน และด้านการปรับปรุงพัฒนา ตามลำดับ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการวางแผนดำเนินการใช้หลักสูตรเมื่อเปรียบเทียบ ปัญหาในการดำเนินงานบริหารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 จำแนกตามตำแหน่ง พนักงาน พบว่า ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน อายุน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูมี ปัญหาในการบริหารจัดการมากกว่าผู้บริหาร จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ปัญหาการบริหาร จัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยโรงเรียนขนาดเล็กและโรงเรียนขนาดกลาง มีปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรมากกว่า โรงเรียนขนาดใหญ่

สายใจ เศวตajan (2552: 114-115) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารจัดการ หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านปรากฏว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ผู้บริหารและครู ได้เข้ารับการอบรม การจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาจากหน่วยงานต้นสังกัด พร้อมทั้งนำความรู้ที่ได้มาปฏิบัติจริงมีศึกษานิเทศก์ คอยให้คำปรึกษา ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนหลักสูตรสถานศึกษา นั้นๆ โรงเรียนมีการปฏิบัติและ�行จริงแล้ว พร้อมทั้งมีการปรับปรุงหลักสูตรหลังจากพบปัญหา แต่ทั้งนี้ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ปัญหาด้านการดำเนินการบริหารหลักสูตร (การนำ หลักสูตรไปใช้) เมื่อเปรียบเทียบปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของ สถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ใน ภาพรวมพบว่า กลุ่มตัวอย่างในสถานศึกษานาดแตกต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนขนาดเล็กมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่ม ตัวอย่างในโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ ทั้งนี้ เมื่อจากโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มี

ความพร้อมทั้งในด้านบุคลากร และงบประมาณ รวมทั้งปัจจัยอื่น ๆ เอื้อให้สามารถบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาได้ดีกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ดังนั้น โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่จึงมีระดับปัญญาไม่แตกต่างกัน

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ยูเนสโก (Unesco, 1978: Abstract อ้างถึงใน สุนทร ตับกลาง. 2549: 65) ได้ศึกษาปัญหา การใช้หลักสูตรในทวีปเอเชีย ได้แก่ ประเทศไทย ฟิลิปปินส์ และศรีลังกา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการใช้หลักสูตรนี้ปัญหาในเรื่องขาดการวางแผนที่ดี การประสานงานที่ดีระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ ผู้บริหารระดับสูงขาดการนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตร และไม่ให้ความสนใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาหลักสูตร ขาดแคลนเอกสารหลักสูตร ตำราเรียน คู่มือ หนังสืออ่านประกอบ

เวลแมน (Wellman, 1988: Abstract อ้างถึงใน กำไร วัชราภา ไฟบูลย์. 2548: 72) ได้ศึกษาร่องของคู่ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรวิชาภาษาอังกฤษในฐานะเป็นภาษาที่สองไปใช้ในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐนิวยอร์ก โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอน จำนวน 964 คน ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการนำหลักสูตรไปใช้ได้แก่ การสนับสนุนจากผู้บริหาร โรงเรียน การรับรู้เกี่ยวกับหลักสูตรของครูเอง ความพร้อมด้านวัสดุ อุปกรณ์ และเวลา ที่สอนมีเพียงพอ

ไวเฟอร์ (Weaver, 1997: Abstract อ้างถึงใน กำไร วัชราภา ไฟบูลย์. 2548: 72) ได้ศึกษารายกรณี เพื่อขอรับถึงการนำวิธีการบริหารจัดการ โรงเรียนด้วยตนเองไปใช้ในโรงเรียน โดยทำการศึกษากับโรงเรียนประถมศึกษาคาซาริก 2 แห่งในเมืองเชสเตอร์ เกี่ยวกับการนำเอาการตัดสินใจในเรื่องหลักสูตร จำนวนและบุคลากรไปใช้ในระดับโรงเรียนเป็นผู้ตัดสินใจ ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 8 เดือน โดยเริ่มทำการเก็บข้อมูลโดยการสังเกต สัมภาษณ์ครูผู้สอนและผู้บริหาร ข้อคิดเห็นจากผู้สังเกตและบันทึกที่ได้จากการเข้าร่วมในสัมมนาวิชา การวิเคราะห์ข้อมูลจะพิจารณา ประเด็นหลักในเรื่องการบริหาร โดยยึด โรงเรียนเป็นฐาน และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจผล การศึกษาพบว่า ผู้บริหารห้อง 2 แห่ง มีวิธีการในการกระจายอำนาจ การตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่อง หลักสูตร จำนวนและบุคลากร เช่นเดียวกันในการนำเข้าแนวคิดในเรื่องการบริหารจัดการไปใช้ด้วย ตนเอง ไปใช้ต้องเกิดจากความศรัทธา และการยอมรับนับถือที่มีต่อกัน ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญให้ครู และผู้บริหารทำงานร่วมกัน ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ การพัฒนาความเป็นส่วนร่วมวิชาชีพ จะกลยุทธ์เป็นวัฒนธรรมสำคัญที่จะส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของ สมาชิกในกลุ่มเพื่อให้ทุกคนมีวิสัยทัศน์ร่วมกัน

มูดดัก (Murdock, 1998: Abstract อ้างถึงใน ทรงพจน์ แสงสุวนิน. 2551: 68) ได้วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ผลกระทบของการตรวจสอบคุณภาพการบริหารจัดการหลักสูตรในโรงเรียนรัฐบาลใน มลรัฐเท็กซัส พบว่า โรงเรียนขาดนโยบายที่ชัดเจนในการกำหนดทิศทางและการควบคุม ฉะนั้น หลักสูตร โรงเรียนต่าง ๆ ในรัฐเท็กซัส เป็นแนวทางในการกำหนดการบริหารจัดการหลักสูตร โรงเรียนรัฐบาลให้ความสำคัญต่อการตรวจสอบคุณภาพการบริหารจัดการหลักสูตร และรายงานที่ คณะกรรมการการตรวจสอบจัดทำขึ้น การตรวจสอบการบริหารจัดการหลักสูตร โรงเรียนรัฐบาล มี ความเห็นว่ามีผลกระทบในทางบวกต่อโรงเรียน

สตูลแมน (Stuhlmnan, 2001 : 2549-A) ได้ทำการศึกษาเพื่อกำหนดว่า กลุ่มโรงเรียนในรัฐ เท็กซัสหลังจากการแทรกแซงการจัดการหลักสูตรแล้ว ได้ปรับปรุงผลที่ได้จากการปฏิบัติทางการ เรียนของนักเรียน โดยเฉลี่ยสูงขึ้นเกินผลที่ได้จากการปฏิบัติทางการเรียน โดยเฉลี่ยของกลุ่มโรงเรียน ที่เทียบกันได้นั้นหรือไม่ วิธีการศึกษาใช้ข้อมูลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนที่รัฐควบคุม เพื่อให้ทราบดีถึงความก้าวหน้า ความคิดอย หรือความมั่นคงทางวิชาการทั้งในกลุ่มโรงเรียนที่ ได้ตรวจสอบและรัฐด้วย โดยตั้งกลุ่มเปรียบเทียบขึ้น 4 กลุ่ม สำหรับกลุ่มโรงเรียนในรัฐเท็กซัสที่ ได้รับการตรวจสอบจำนวน 34 เล่ม กำหนดกลุ่มขึ้นตามปีที่ดำเนินการตรวจสอบการจัดการ หลักสูตรของแต่ละกลุ่มโรงเรียน กลุ่มที่ได้รับการตรวจสอบทั้ง 4 กลุ่ม ประกอบด้วยกลุ่มโรงเรียน 5 กลุ่มที่ได้รับการตรวจสอบในปีการศึกษา 1994-1995, 8 กลุ่มโรงเรียนในปีการศึกษา 1995-1996, 11 กลุ่มโรงเรียนในปีการศึกษา 1996-1997, และ 10 กลุ่มโรงเรียนในปีการศึกษา 1997-1998 ผลที่ ได้จากกลุ่มโรงเรียนในกลุ่มเปรียบเทียบแต่ละกลุ่มน้ำหนาเฉลี่ยเพื่อกำหนดผลค่าเฉลี่ยสำหรับกลุ่มนี้ แล้วนำค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไปเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนอีกกลุ่มนี้ ซึ่งเข้ากันได้กับกลุ่มโรงเรียนในการทดสอบอย่างเดียวกัน ใช้ผลการทดสอบจากแบบประเมินทักษะทางการเรียนของรัฐเท็กซัสที่ทดสอบ 4 สาขาวิชาและกลุ่ม ประชากรย่อย 4 กลุ่ม ในปีการศึกษา 1996-1997 ในครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบผลของค่าเฉลี่ย กลุ่มที่ได้รับการตรวจสอบกับค่าเฉลี่ยกลุ่มที่ไม่ได้รับการตรวจสอบ ในกลุ่มประชากรย่อยของ นักเรียนชาวอเมริกันเชื้อสายแอฟริกา สเปน ผู้ขาว และกลุ่มที่เสียเบรษทางเศรษฐกิจ ผล การศึกษาสรุปได้ 4 ข้อ คือ (1) กลุ่มที่มีการตรวจสอบการจัดการหลักสูตรเมื่อไม่นานมีค่าเฉลี่ยสูง กว่ากลุ่มที่เปรียบเทียบที่ไม่ได้รับการตรวจสอบและกลุ่มที่ผ่านการตรวจสอบเป็นเวลานาน (2) กลุ่ม โรงเรียนที่ได้รับการตรวจสอบมีผลค่าเฉลี่ยในสาขาวิชาพิเศษมากที่สุด หนึ่งกว่ากลุ่มโรงเรียนที่ไม่ได้รับการตรวจสอบ (3) กลุ่มประชากรผิวขาวพบว่า ผลค่าเฉลี่ยกลุ่มที่ ได้รับการตรวจสอบมากกว่าผลของกลุ่มเปรียบเทียบที่ไม่ได้รับการตรวจสอบสามในสี่กลุ่มที่ได้รับ

การตรวจสอบ ส่วนชนกลุ่มน้อยที่เสียเปรียบทางเศรษฐกิจมีผลค่าเฉลี่ยกลุ่มมากที่สุดในกลุ่มที่ได้รับ การตรวจสอบและไม่ได้รับการตรวจสอบ (4) เมื่อเวลาเพิ่มมากขึ้นหลังการตรวจสอบการจัดการ หลักสูตร ผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยของนักเรียนในกลุ่มที่ได้รับการตรวจสอบจะลดลงไป

เวส (West, 2002 : 2124-A) ทำการศึกษาเพื่อจะแสดงว่าเมื่อความทรงประเด็นเป็น อันมากในการพัฒนาหลักสูตร การปรับปรุงการสอน และหลักสูตรครุศาสตรศึกษาทางหลักสูตร ได้ศึกษาวางแผนล่วงหน้าซึ่งเข้มแข็งในการตัดสินใจแบบมีปฏิสัมพันธ์และมีการสะท้อนของครุวิชา กายวิภาคชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 2 คน ครุทั้งสองคนได้รวมหน่วยหลักสูตรจุลชีววิทยาใหม่เข้าใน รายวิชากายวิภาควิทยาที่มีอยู่ต่อลดปีของตน ในการศึกษานุสั�เน้นการตัดสินใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่ครุ ทั้งสองนี้ ได้กระทำในระหว่างการนำรายวิชาจุลชีววิทยาใหม่ไปใช้ รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพเป็น กรณีศึกษาแบบสมมือนธรรมชาติ ข้อค้นพบจากการสังเกตชั้นเรียนและการสัมภาษณ์ครุนำมานูรณา การเข้าด้วยกันเพื่อตีความคิด

ของครุ

ส่วนที่สองของการศึกษารั้งนี้เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เชิงปริมาณของผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาจุลชีววิทยาของนักเรียน/ชั้นเรียน นักเรียนทำการสอบก่อนเรียนและหลังเรียน การ เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ทางสถิติให้มีการเปรียบเทียบกับแบบผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยของ ห้องเรียนชั้นสูงขึ้น รูปแบบกึ่งทดลองนี้ทำให้ได้สถิติเชิงบรรยายซึ่งนำไปใช้เพื่อชี้ให้เห็นข้อค้นพบ ของกรณีศึกษารั้งนี้อสทรีช

(Oestreich, 2003: Abstract ข้างตึงใน กำไล วัชราภา ไพบูลย์. 2548: 73)

ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสังคมศึกษาในเมืองเบอร์ลิน โดยการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ กับบุคลากรทางด้านโภรณะคี และครุยวabenorลิช ผลการวินิจฉัยพบว่า ในด้านอุปกรณ์การเรียน การสอน ไม่เหมาะสมกับการพัฒนานักศึกษา มีข้อจำกัดเกี่ยวกับการสื่อสารของรัฐบาลที่ค่อนข้าง ประสิทธิภาพ การขาดครุที่มีประกาศนียบัตรรับรอง และหลักสูตรไม่สอดคล้อง ส่วนความก้าวหน้า ในการพัฒนาหลักสูตรสังคมนั้น พบร่างขาวเบอร์ลินต้องการที่จะได้หลักสูตรสังคมอย่างจำกัดつまりที่ จัดให้ศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของชาติเบอร์ลินช่วงก่อนเกิดลัทธิอาณานิคม ซึ่งเกี่ยวพันกับ วัฒนธรรมในปัจจุบัน และอนาคต

สเตกโอลล์ (Steagall, 2005 : 245-A) ได้ทำการศึกษาเพื่อขอรับรู้ของศึกษาธิการ กลุ่มโรงเรียน ผู้บริหารระดับกลุ่มโรงเรียน อาจารย์ใหญ่และครุที่ได้รับการสั่งแบบเจาะจงจากรัฐ แคติฟอร์เนียเกี่ยวกับ (1) ข้อเสนอแนะที่ได้จากการตรวจสอบการจัดการหลักสูตร (2) ขอบเขตของการนำข้อเสนอแนะที่ได้รับไปใช้ และ (3) การสนับสนุนและหรืออุปสรรคต่อ

ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงที่ได้รับในระหว่างกระบวนการตรวจสอบ วิธีดำเนินการศึกษาใช้การออกแบบการศึกษารณีเฉพาะเชิงพรรณนา ทำการทบทวนเอกสารสำคัญและข้อมูลจากการสำรวจ และสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล จากกลุ่มเป้าหมายในกลุ่มโรงเรียนที่เลือกแบบเจาะจง ข้อค้นพบและข้อสรุปที่สำคัญมีดังนี้ (1) การตรวจสอบให้เป็นตัวช่วยเพื่อการเปลี่ยนแปลงและให้แนวทางเพื่อปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

(2) ศึกษาชีวิตรากลุ่มโรงเรียนควรสร้างความมั่นใจด้วยการฝึกอบรมเกี่ยวกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและองค์ประกอบของการตรวจสอบก่อนการตรวจสอบอย่างมีส่วนร่วมแต่ละครั้ง (3) ผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนควรจะวางแผนเพื่อการนำเสนอรายงานข้อค้นพบ แก่ชุมชนเพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องปฏิบัติอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ (4) ผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนหรือคณะกรรมการผู้ถือหุ้นควรกำหนดเวลาเพื่อการนำข้อเสนอแนะในการตรวจสอบไปใช้ (5) ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดสรรทรัพยากรเพื่อการประเมินความก้าวหน้ามากกว่าประเมินผลสำเร็จ และ (6) การตรวจสอบจะมีประสิทธิภาพหากผู้ตรวจสอบใช้การหลักสูตรเพื่อหลังจากการตรวจสอบของกลุ่มโรงเรียนเพื่อประเมินความก้าวหน้าของการนำไปใช้ประสิทธิภาพ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การบริหารจัดการหลักสูตรเพื่อจะได้ผลประสบความสำเร็จต่อประสิทธิภาพนั้น ผู้ร่วมบริหารจัดการหลักสูตรควรที่จะมีความร่วมมือกันระหว่างผู้บริหาร คณบดี หรือคณะกรรมการสถานศึกษาที่มีศักยภาพทางวิชาการอย่างเหมาะสม ขณะเดียวกันจะต้องร่วมมือกับบริหารหลักสูตรอย่างต่อเนื่องตามกรอบ ตามแผนที่ทั้งหมดร่วมกัน จนทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นในโอกาสต่อไป